

Област Перник – Стратегия за развитие 2014-2020

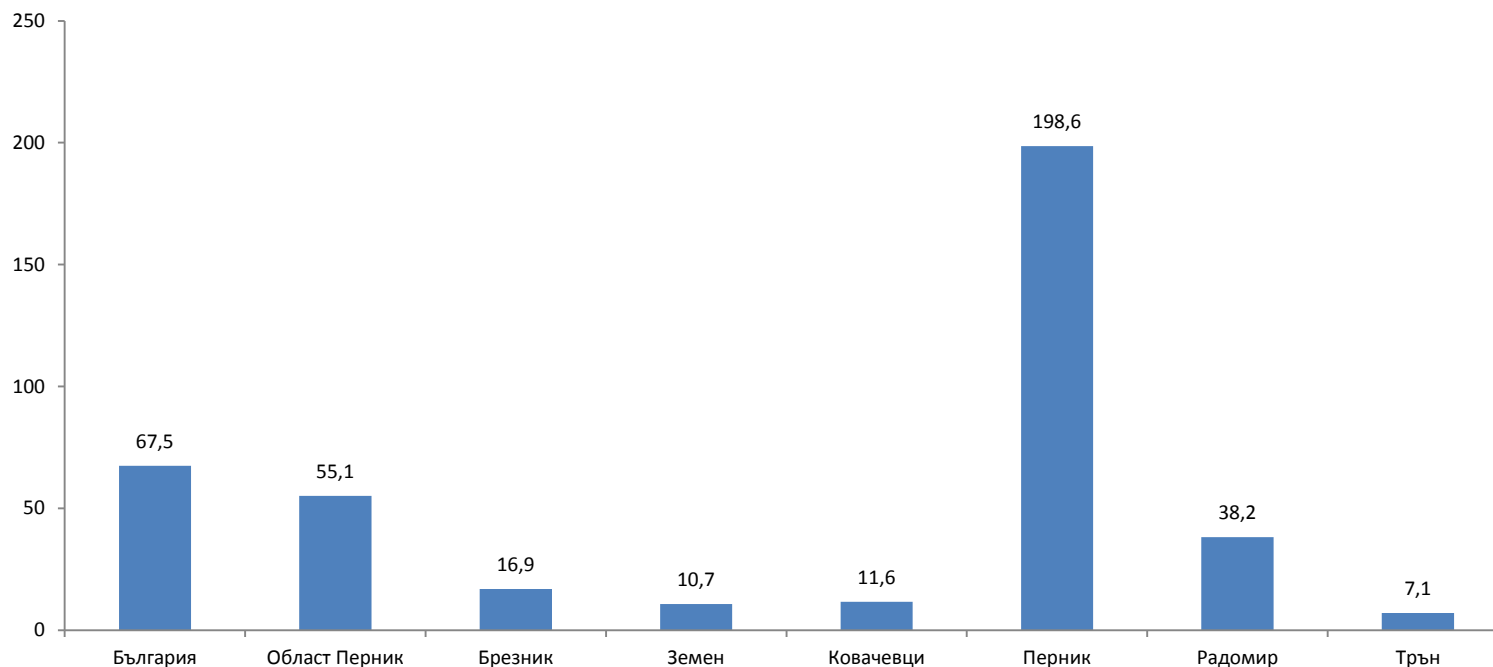
Аналитична част

idein

change world. we help.

ДЕМОГРАФИЯ

Гъстота на населението

В сравнение със средното на страната, областта е сравнително ниско населена, като интрарегионалните разлики са значителни, от 7.1 в Община Трън до 198.6 в Община Перник.

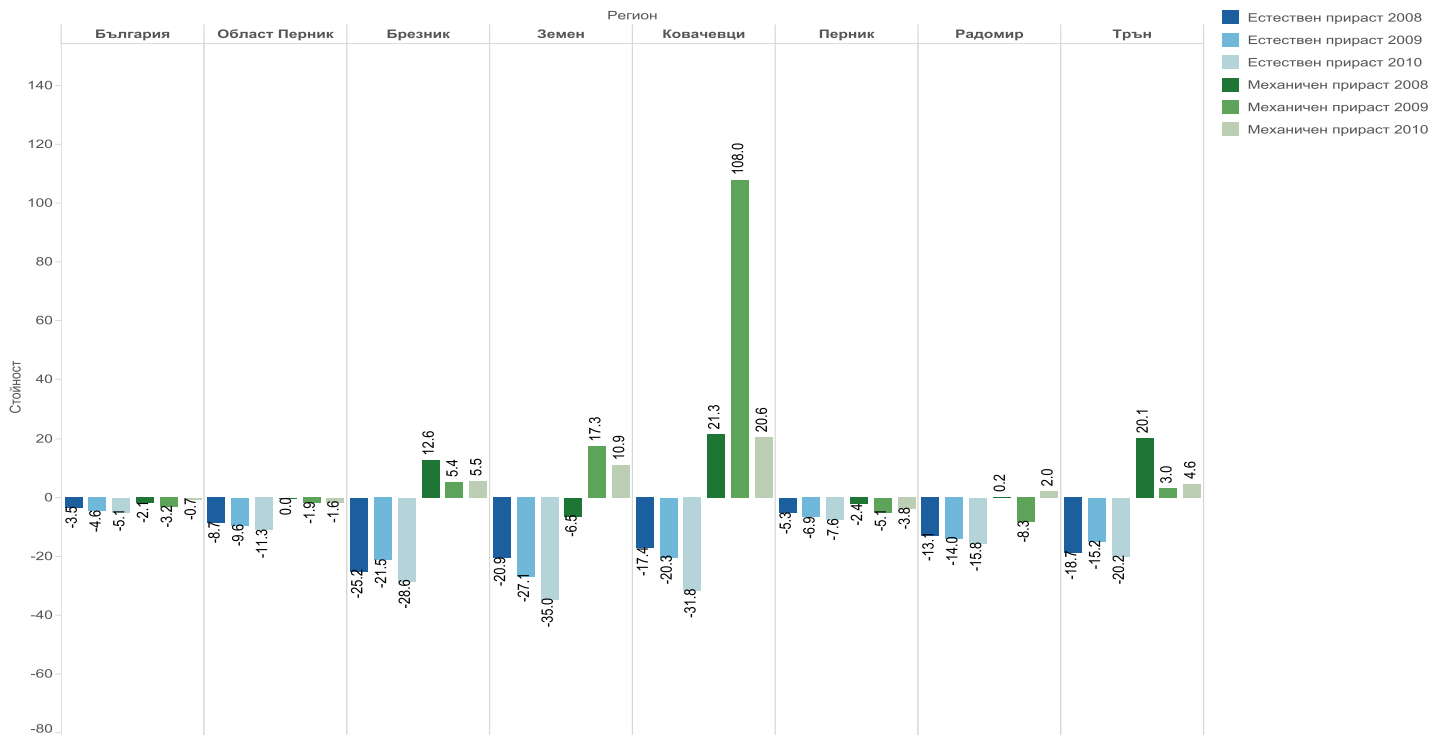
Индекс на населението

(2007 = 100)

	2008	2009	2010	2011
България	99.6%	99.0%	98.2%	95.9%
Област Перник	99.0%	98.6%	97.6%	95.7%
Брезник	98.3%	97.7%	96.3%	87.8%
Земен	96.4%	95.1%	93.4%	73.9%
Ковачевци	96.2%	96.4%	100.9%	61.0%
Перник	99.4%	99.0%	98.1%	99.3%
Радомир	99.0%	98.4%	96.7%	94.2%
Трън	97.1%	97.2%	96.7%	79.6%

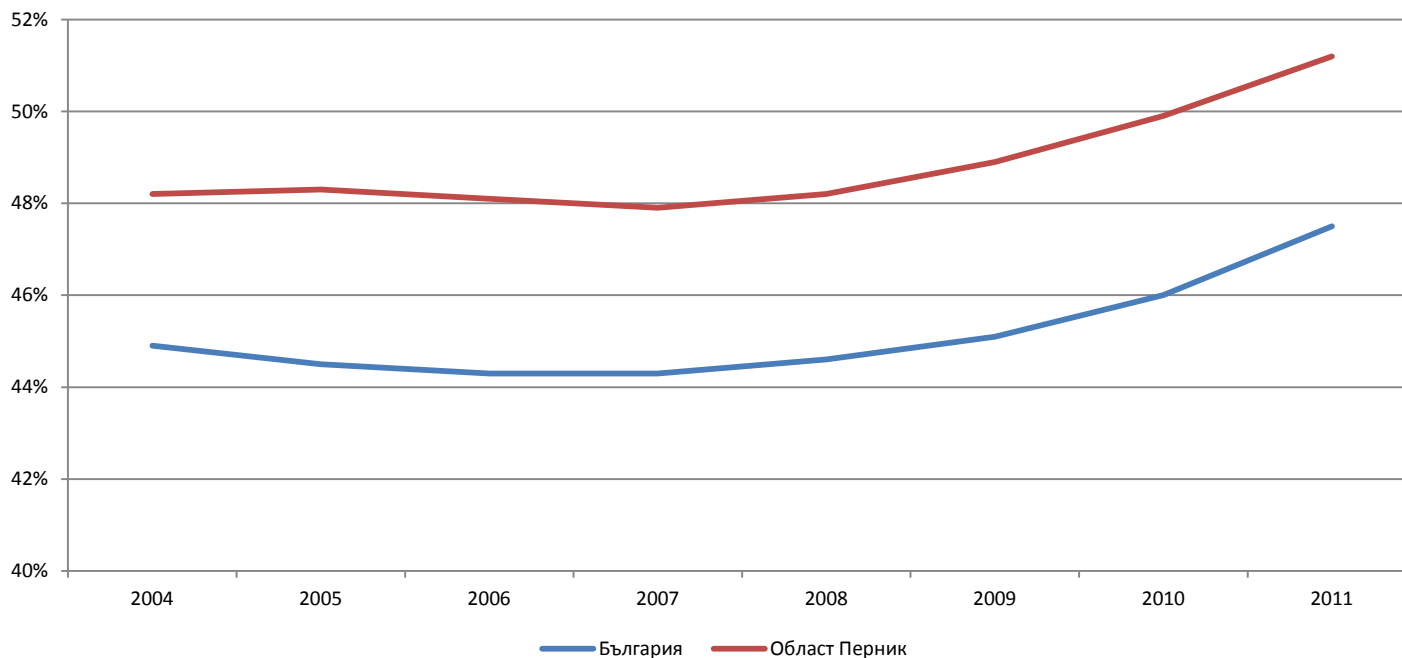
Докато средно областта от 2007 до 2011 г. губи брой жители, съразмерен със средното за страната (около 4 %), малките общини преминават през значителен срив на популацията: община Ковачевци губи близо 40% в рамките на 1 година (2011 г.), Земен – 26%, Трън – 20%, Брезник – 15%.

Прираст на населението

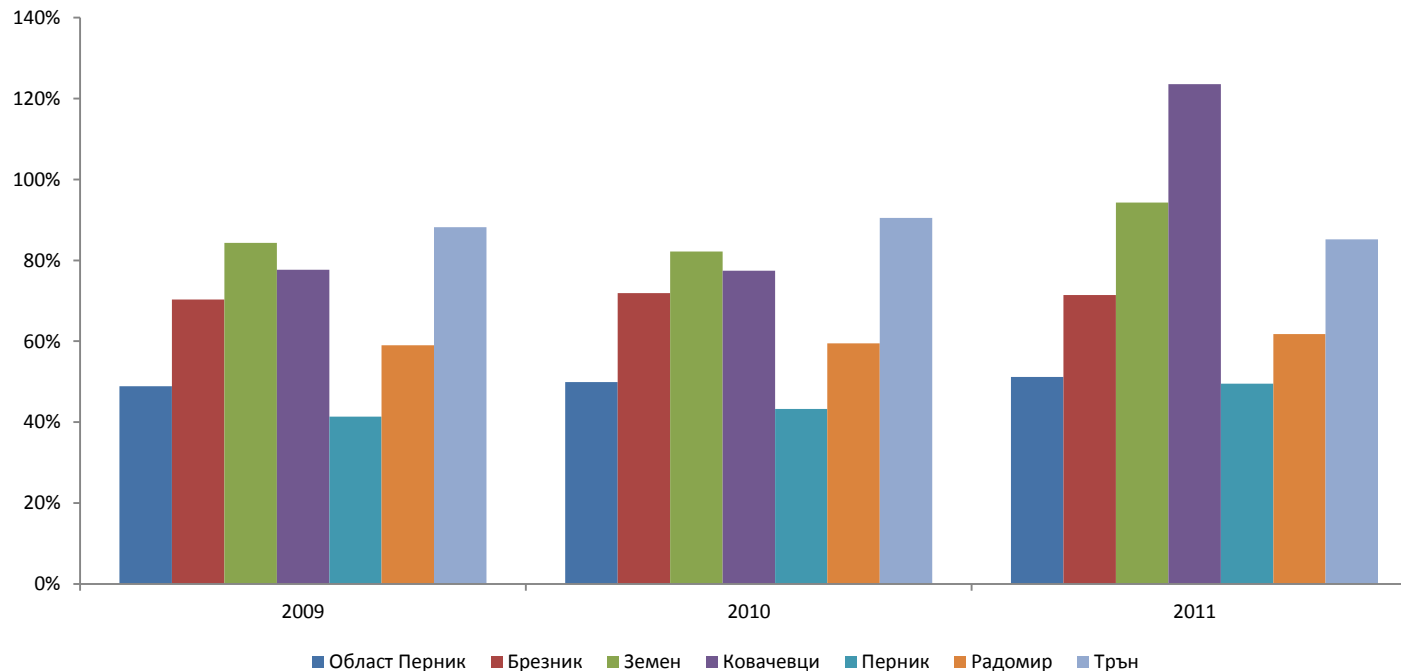
Докато за областта темповете за механичен прираст остават негативни и съразмерни със средното за страната, при малките общини (с изключение на Радомир) наблюдаваме устойчиво положителни нетни миграционни потоци, вероятно като реакция на срива на пазара на труда след 2008 г.

Възрастова структура

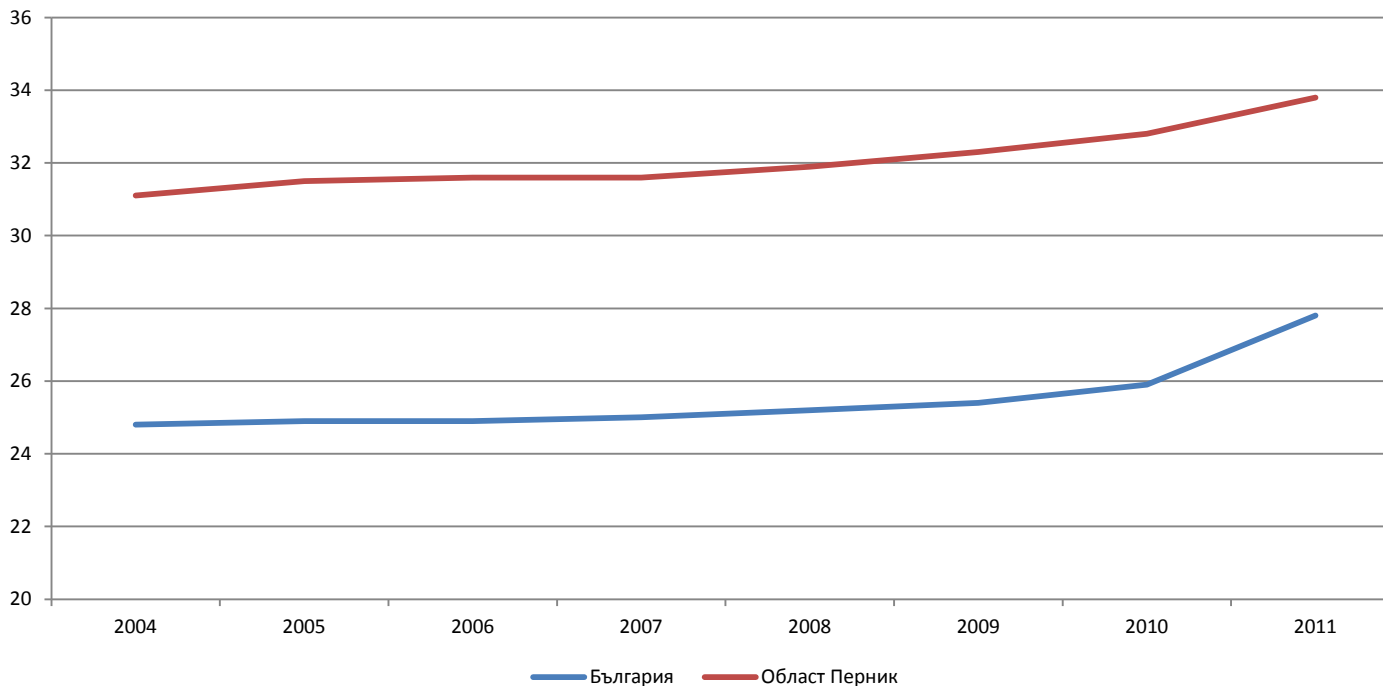
Делът на населението извън към този в активна възраст (15-64 г.) напълно следва развитието на показателя на национално ниво, но на интрарегионално ниво наблюдаваме значителни разлики.

Възрастова структура

Делът на населението в активна възраст (15-64 г.) е особено нисък в по-малките общини в областта (50% до 100% над средната стойност).

Застаряване на населението

Населението над 65-годишна възраст има около 30% по-голям дял във възрастовата структура в сравнение с картината на национално ниво, но тенденциите са идентични.

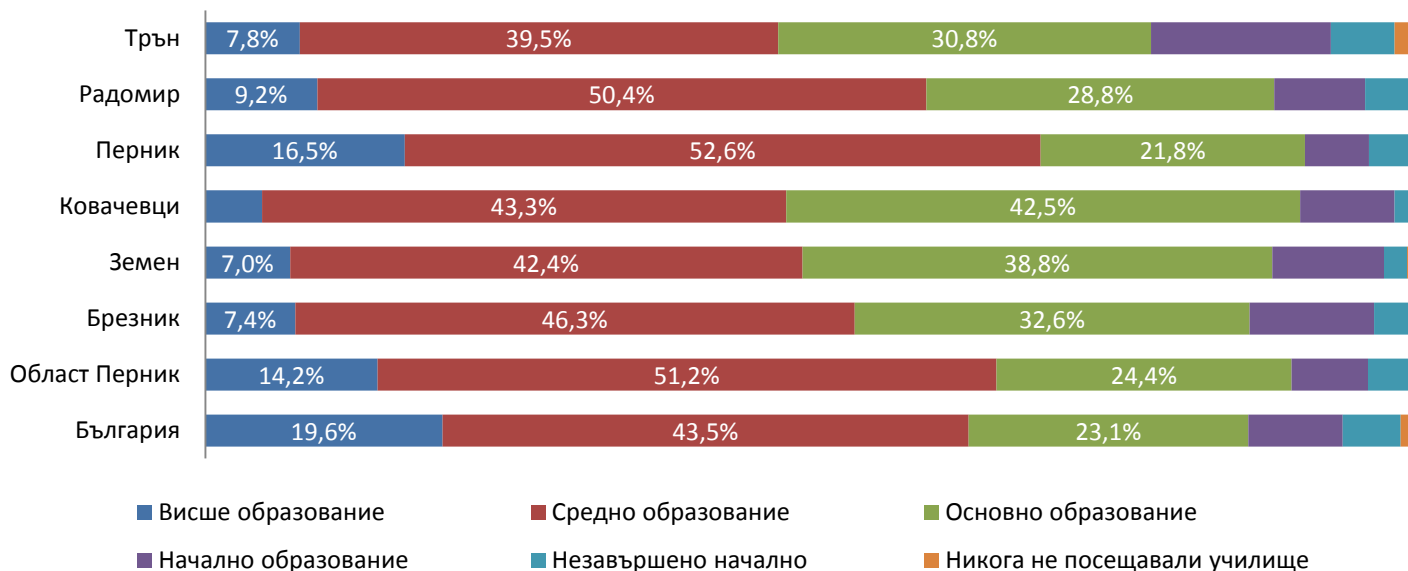

idein

change world. we help.

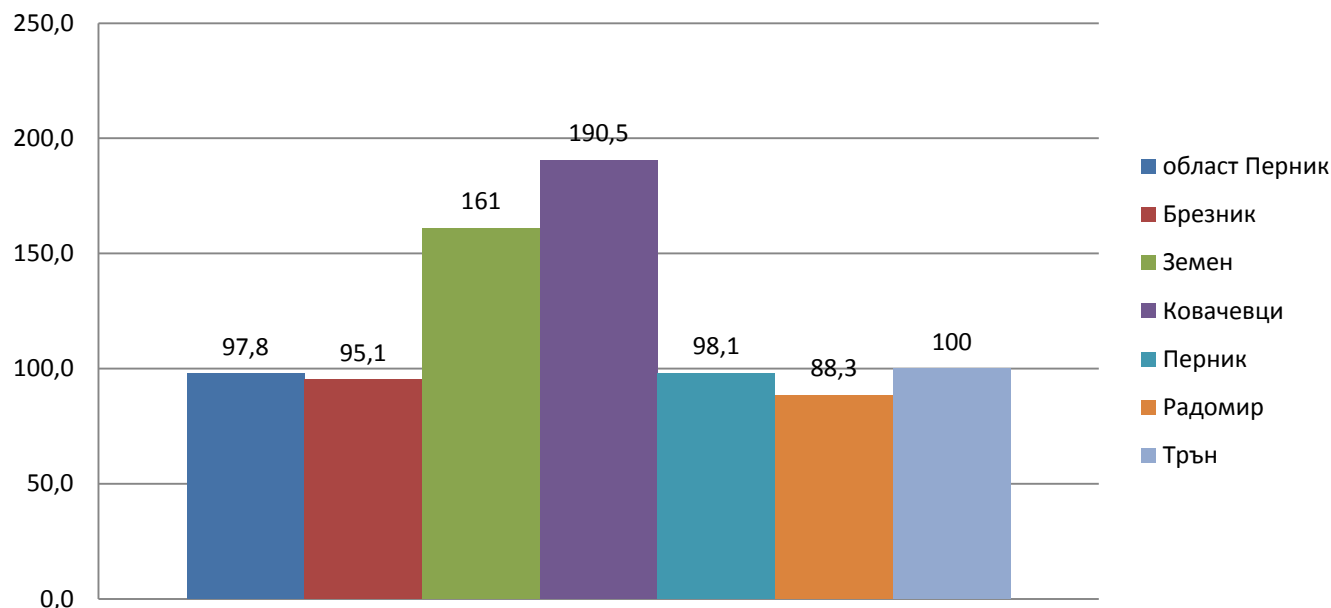
ОБРАЗОВАНИЕ

Структура на населението по образователна степен

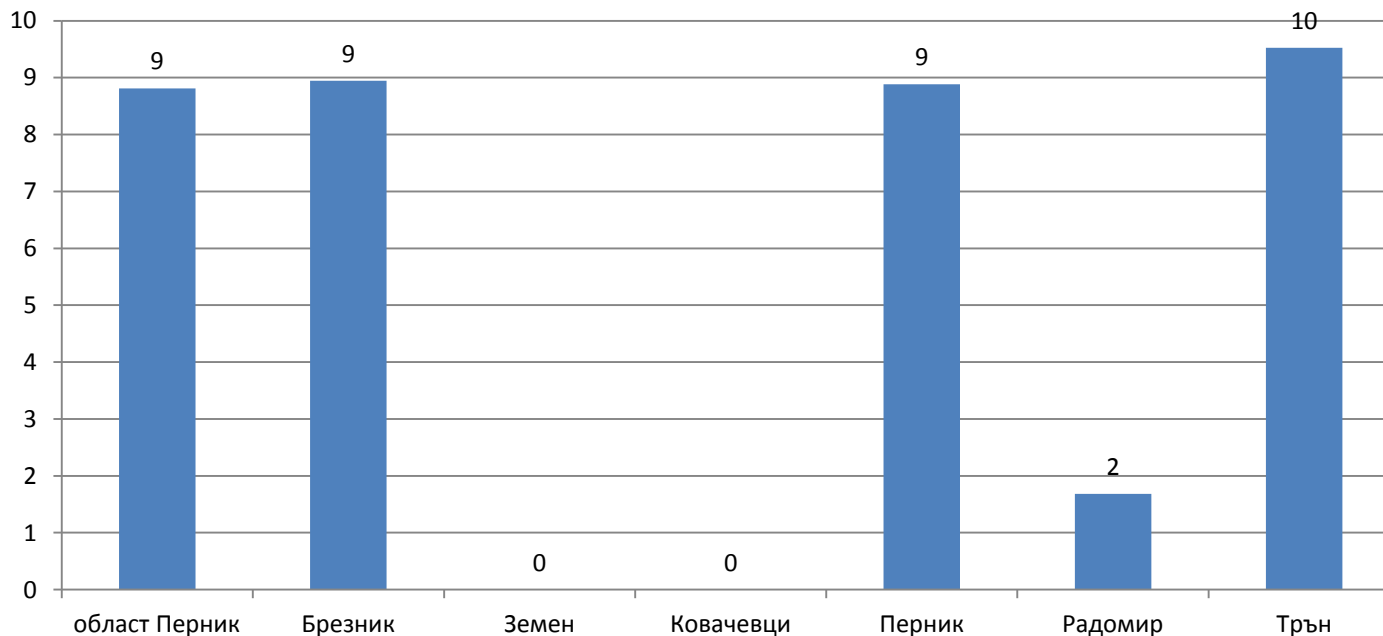
Структурата на образованието в 2011г. показва, че действително областта изостава в темповете на образование: дори община Перник има около 15% по-ниска от средното за страната концентрация на популация с висше образование, като средната стойност за областта е над една четвърт по-ниска от средното за страната.

Места в детски градини на 100 деца

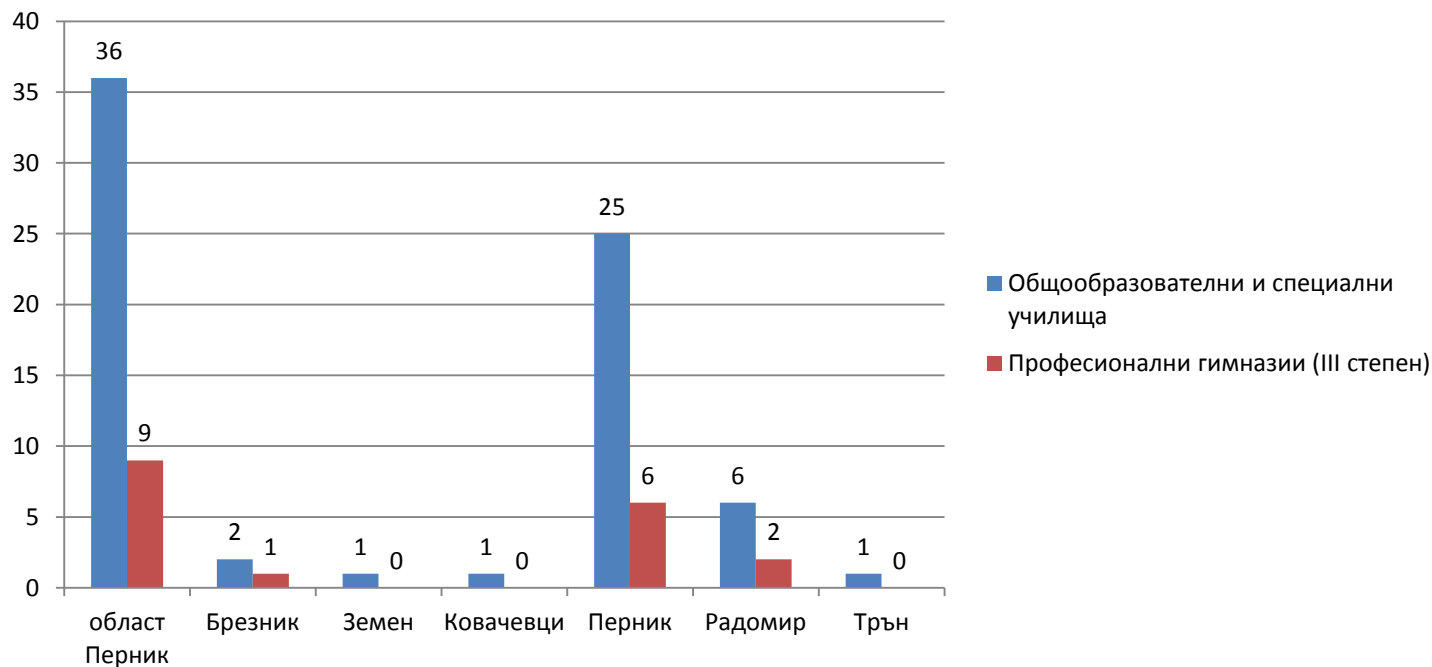
Област Перник разполага с 22 детски градини, 14 от които са разположени в община Перник. Детските градини разполагат с капацитет за 3474 деца или 97,8% от всички. Същевременно детските градини в Земен и Ковачевци разполагат с 60% до 100% повече места от децата в общините.

Педагогически персонал на 100 деца

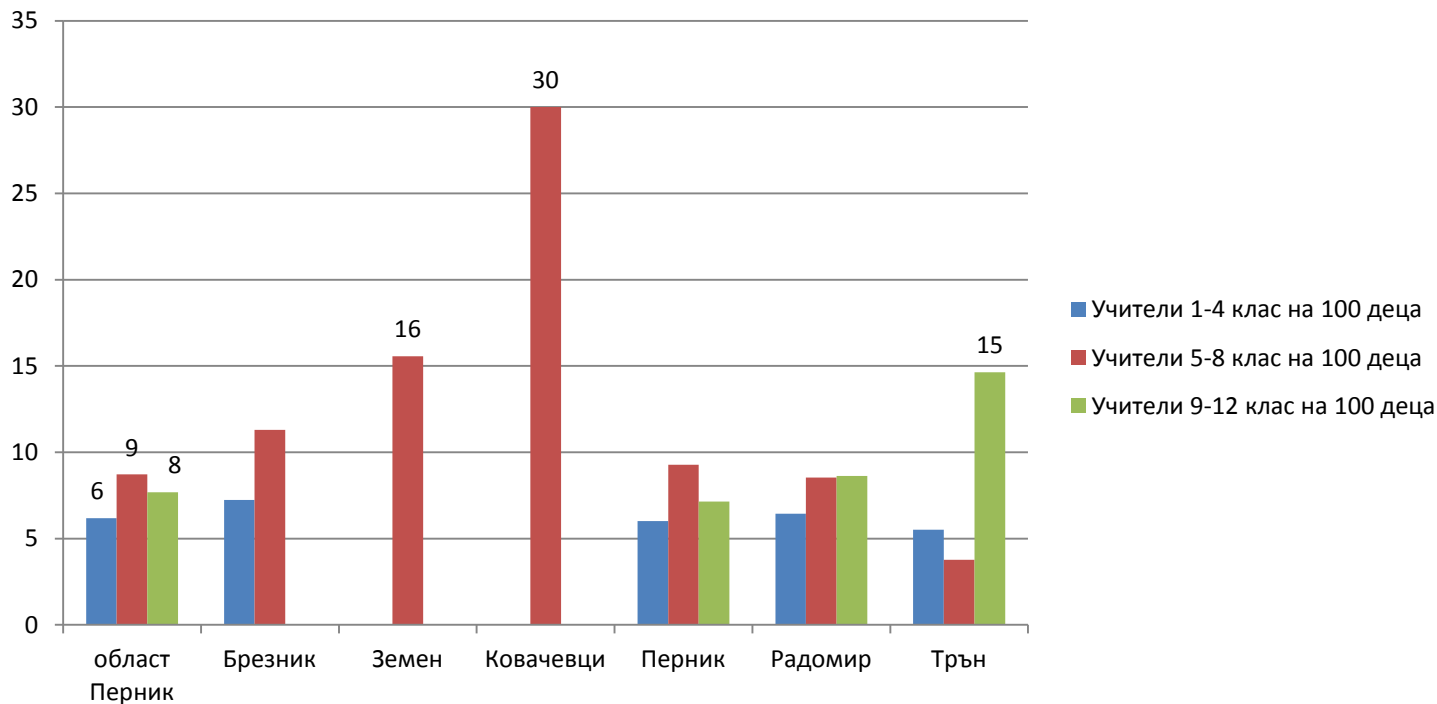
На областно ниво средно 9 педагози се грижат за 100 деца, което отговаря на националното равнище. Вътрешнорегионално обаче наблюдаваме сериозни различия – в Земен и Радомир няма нито един педагог, а в Радомир на 100 деца се падат едва по 2-ма педагози.

Училища за средно и професионално образование

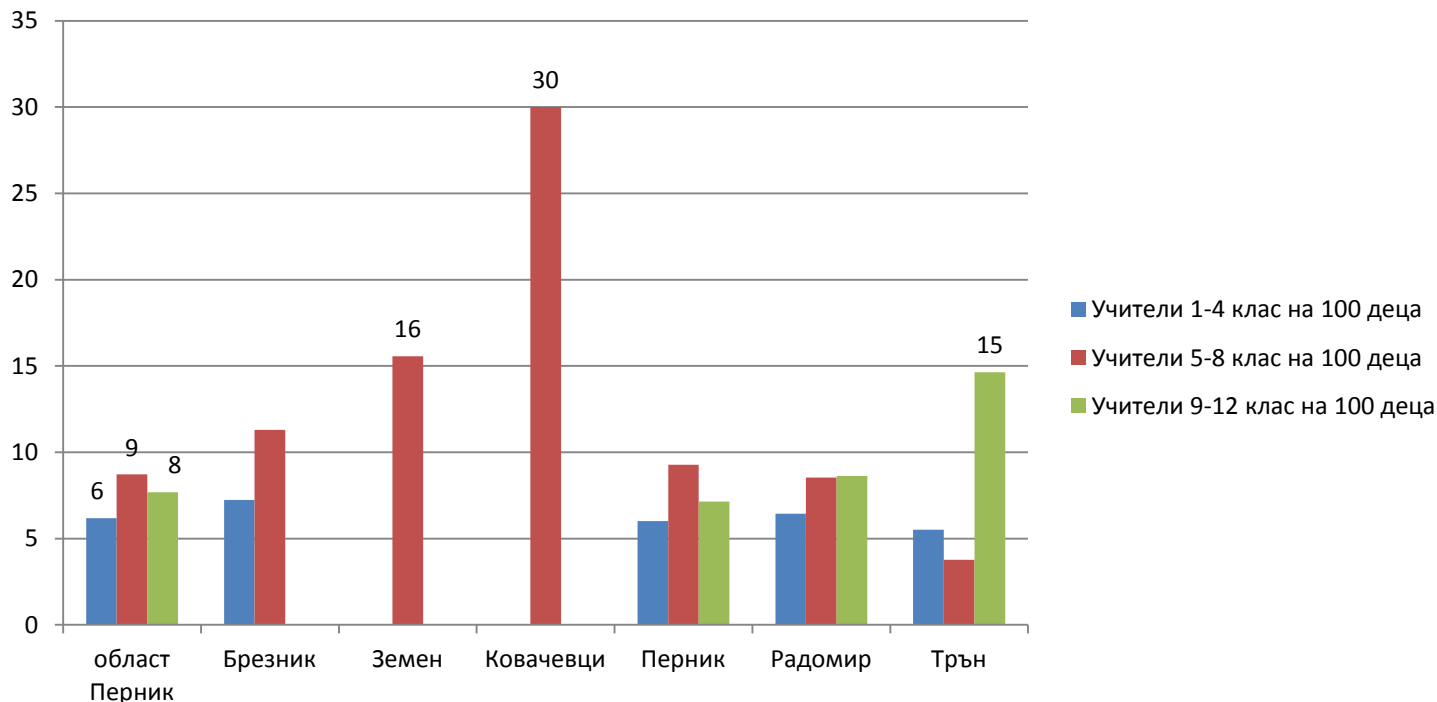
Областта разполага с 36 общообразователни и специални училища и 9 училища за придобиване на III степен на професионална квалификация за професии, включващи дейности с комплексен характер при изменящи се условия и поемане на отговорности за работата на други лица

Учители на 100 деца

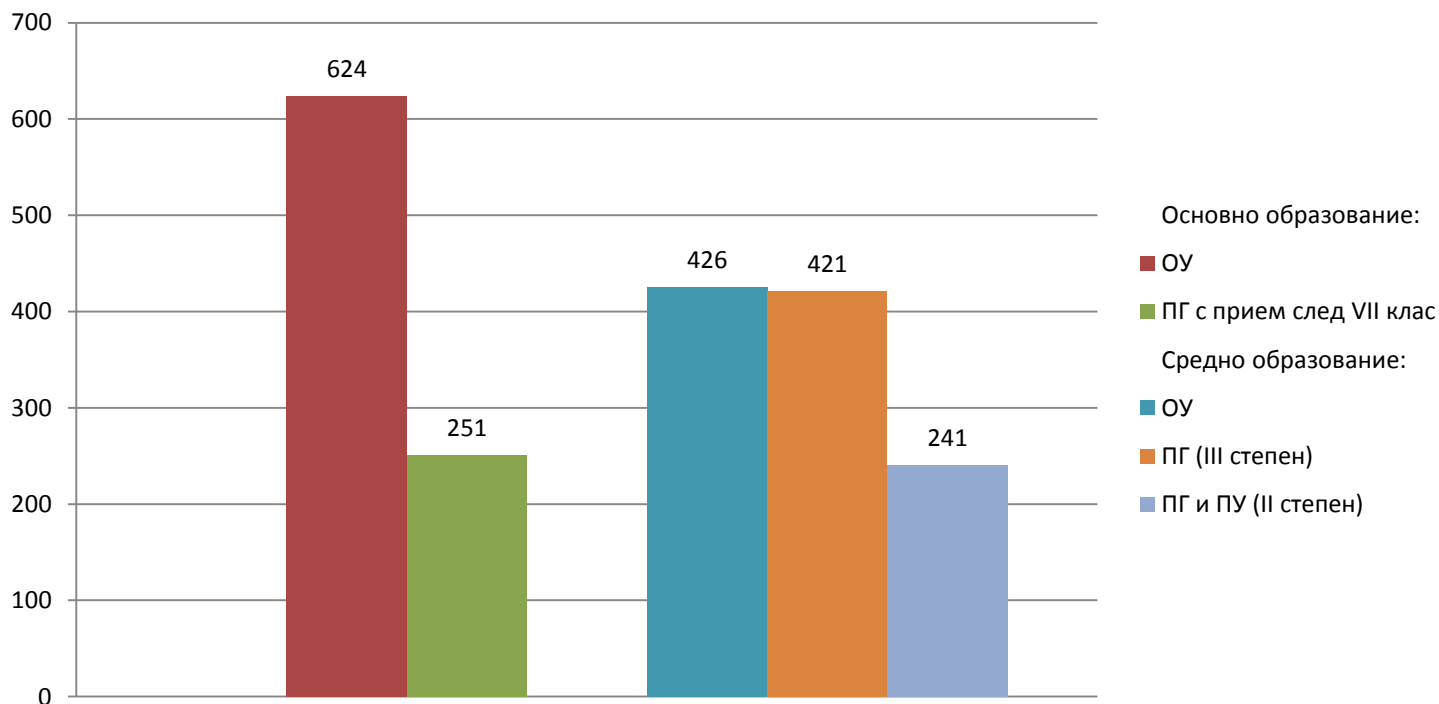
Общо заетите учители в областта са 447. Средно 7 учители се падат на 100 деца, но различията между общините са фрапантни. В Земен и Ковачевци няма регистрирани начални учители. Същевременно в прогимназиалния курс в община Ковачевци трима преподаватели обучават 10 деца.

Учители на 100 деца

Общо заетите учители в областта са 447. Средно 7 учители се падат на 100 деца, но различията между общините са фрапантни. В Земен и Ковачевци няма регистрирани начални учители. Същевременно в прогимназиалния курс в община Ковачевци трима преподаватели обучават 10 деца.

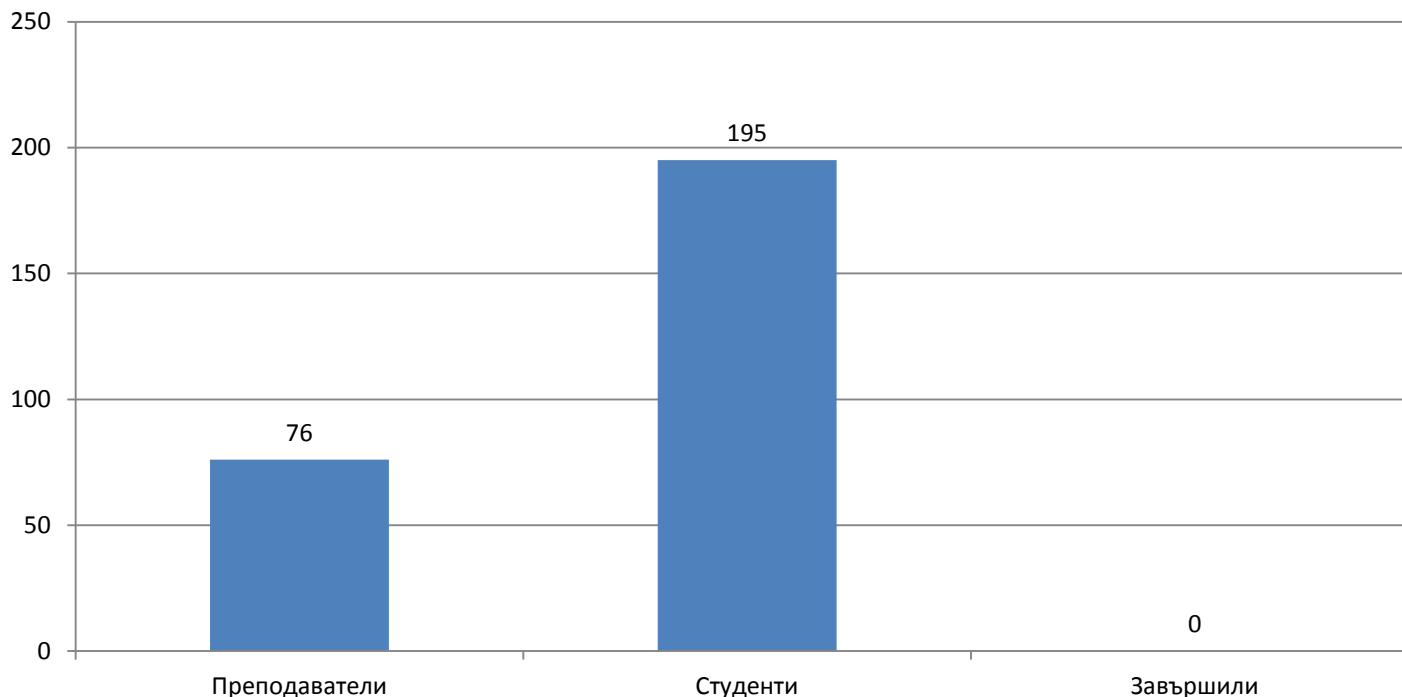
Завършили основно и средно образование

Към 2011 г. наблюдаваме близо 25% повече ученици завършващи средно образование на областно ниво. Завършващите средното си образование в професионални гимназии и училища са с над 50% повече от учениците в общообразователните гимназии.

Висше образование

Европейският политехнически университет в Перник отвори врати през 2010 г. В момента 45 от преподавателите са на основна работа в университета. Интересно е да се отбележи, че едва 21 от студентите са жени.

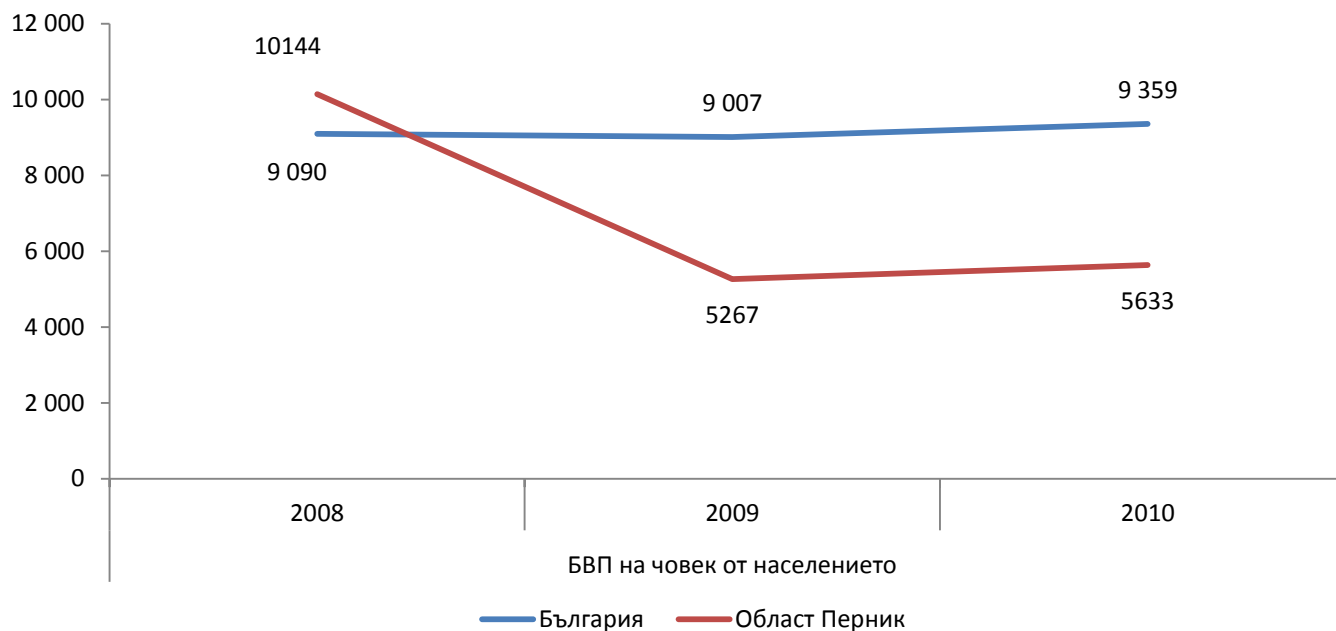
idein

change world. we help.

ИКОНОМИКА

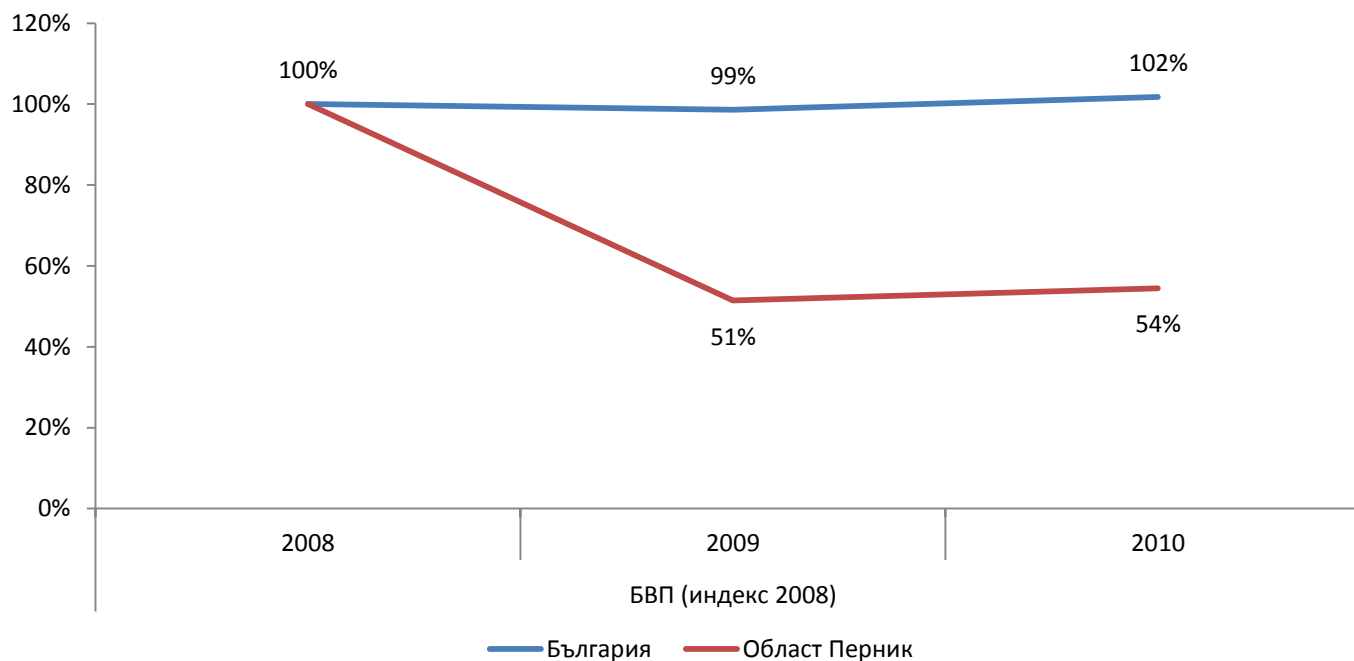
БВП на човек от населението

(абсолютна стойност)

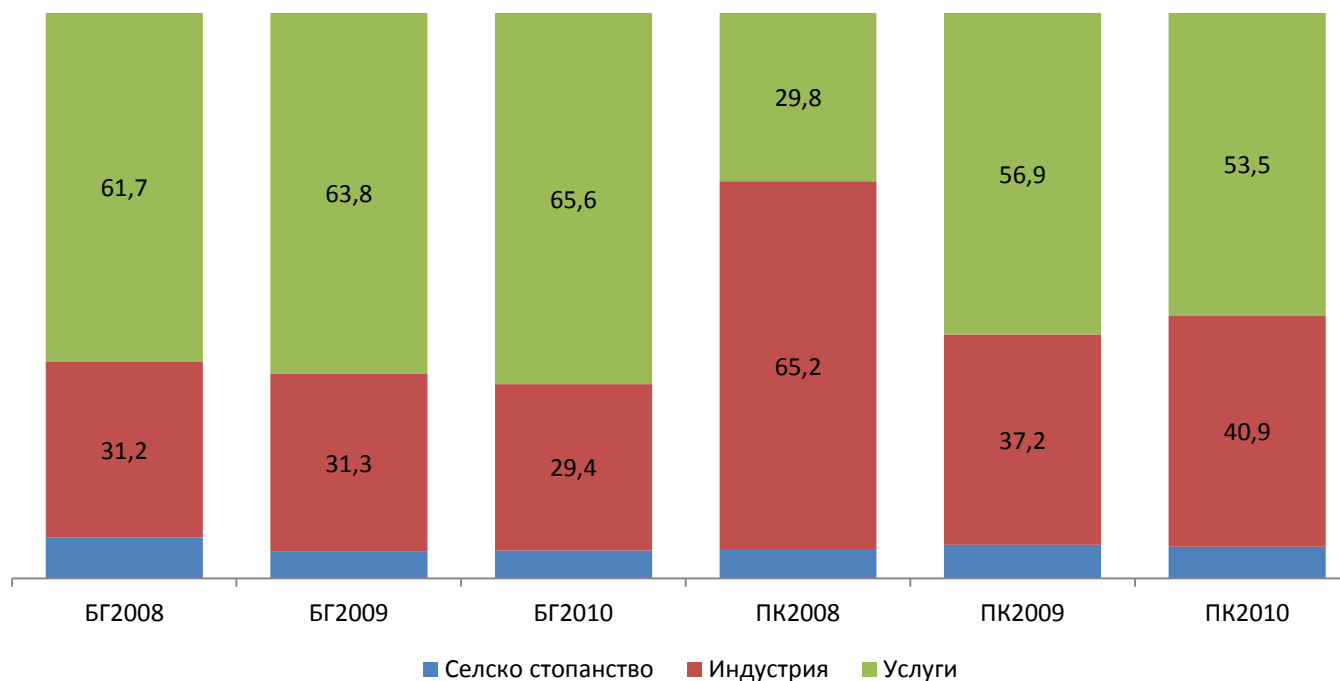
Макар че през 2008 г. БВП на човек от населението в областта изпреварва средната стойност за страната с 10%, наблюдаваме огромен кризисен ефект, дължащ се на слабата диверсификация на икономическите дейности.

БВП (индекс към 2008 г.)

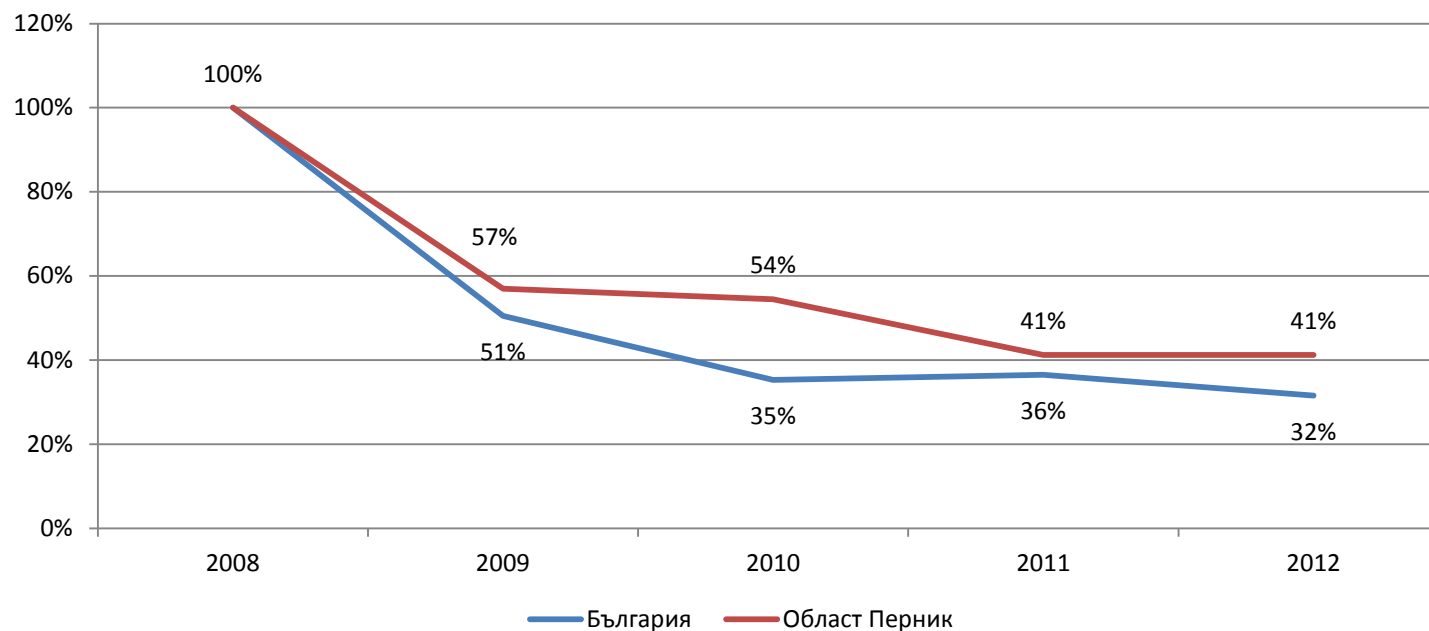
На областно ниво сригът в икономиката през 2009 г. отчита почти двойно намаление на БВП, в сравнение с миналния ефект на национално ниво.

Дял на секторите на икономическа дейност

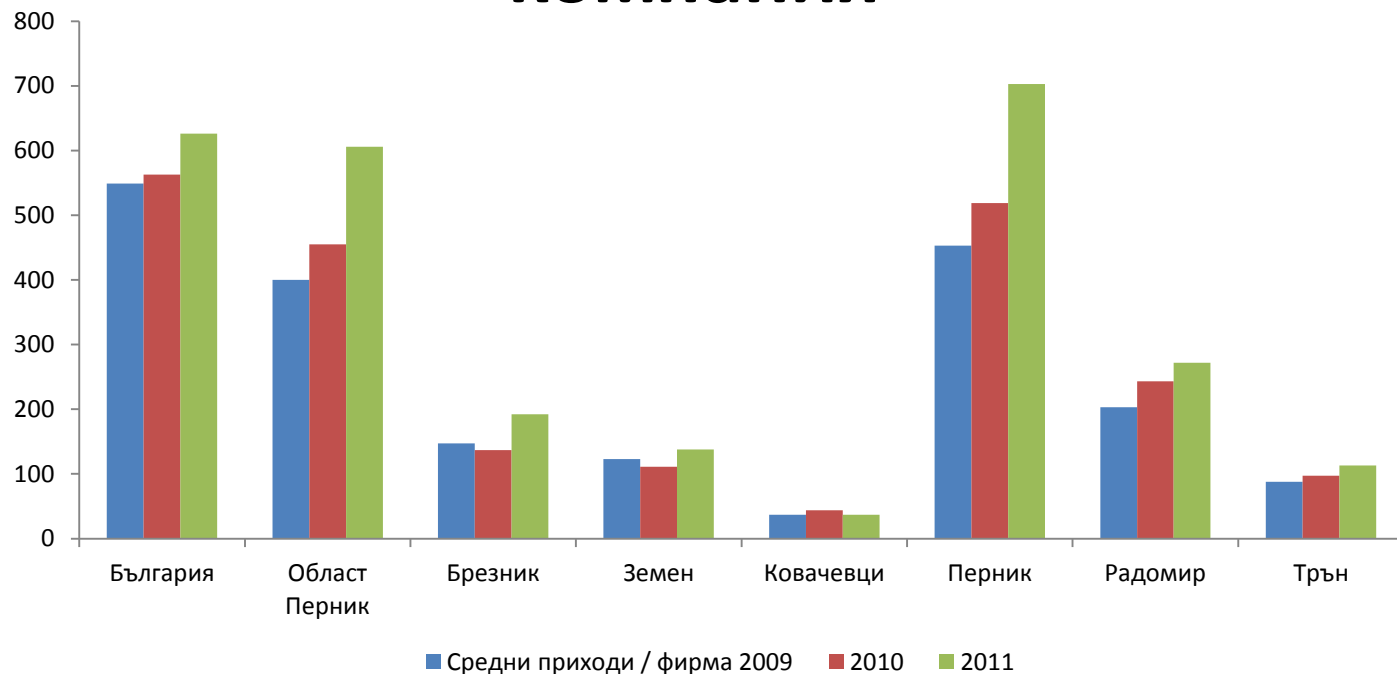
През 2008 г. делът на индустрията в икономиката на областта е над 2 пъти по-голям в сравнение с дела на индустрията на национално ниво. Въпреки значителния спад през 2009 г. делът на индустрията на областно ниво се запазва с 20-25% по-висок от дела ѝ на национално.

Издадени разрешителни за строеж (обща квадратура, индекс към 2008 г.)

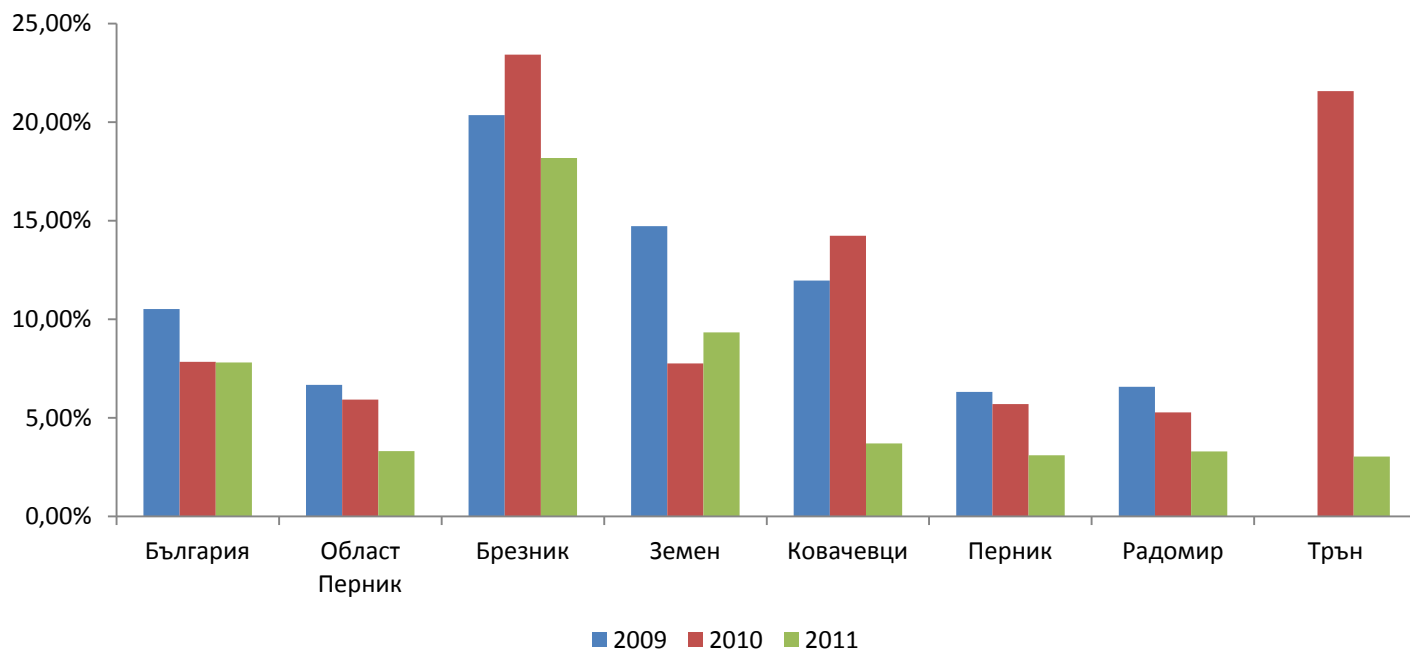
Издадените разрешителни за строеж като мерител за икономическата активност и доверието в развитието на икономиката спадат близо 70% в национален план (към 2012 г.) спрямо нивото си в 2008 г., като област Перник се запазва над средното за страната.

Среден нетен приход от дейността на компания

Средните приходи на фирма в областта се доближават до тези на национално ниво, а община Перник достига стойности над средното за държавата в 2011 г. Изключително високите интрарегионални разлики говорят за коренно различната структура на бизнеса в малките общини.

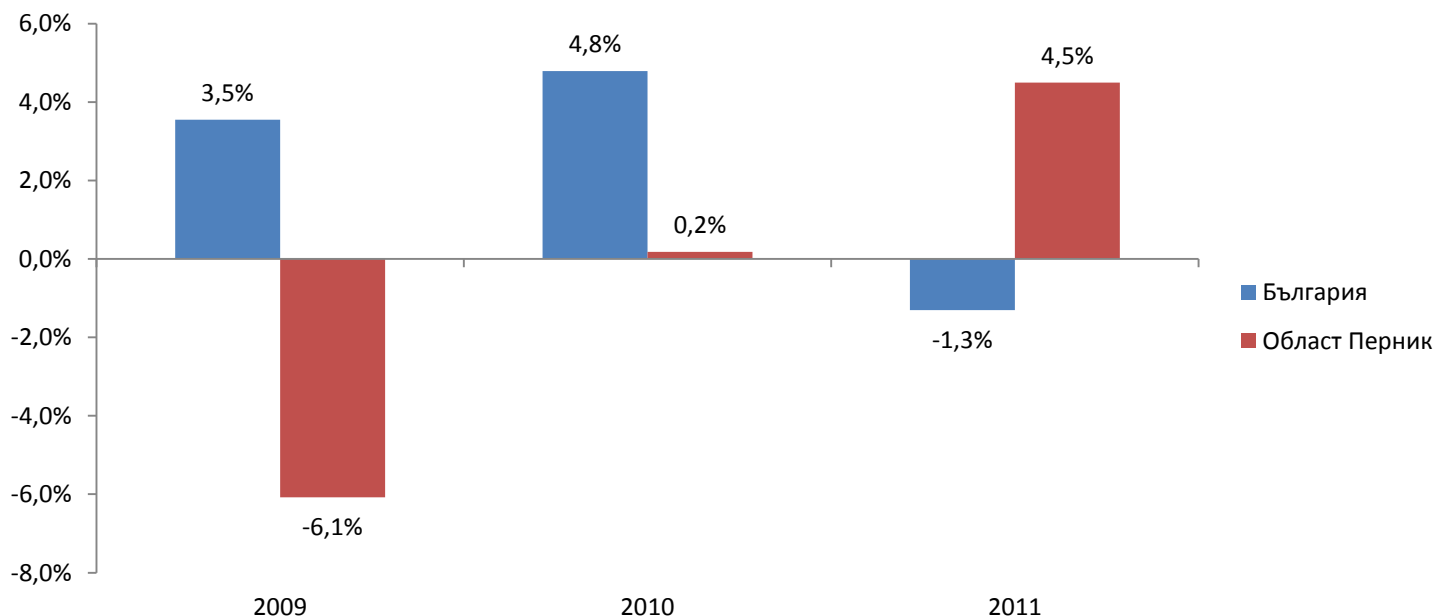
Разходи за ДМА като % от НПД

На ниво област реинвестициите в ДМА на компаниите отбелязват спад от почти 50% и особено изразен 2011 спрямо 2010 г. Особено притеснително е развитието на показателя в Община Перник, където е съсредоточен основният дял на икономиката в областта.

Преки чуждестранни инвестиции като % от БВП

Наблюдава се негативна корелация на ПЧИ в областта спрямо тенденциите в страната. Ръстът на ПЧИ през 2011 г. дава индикация за промяна на дългосрочната инвестиционна нагласа на капитала.

Обобщение

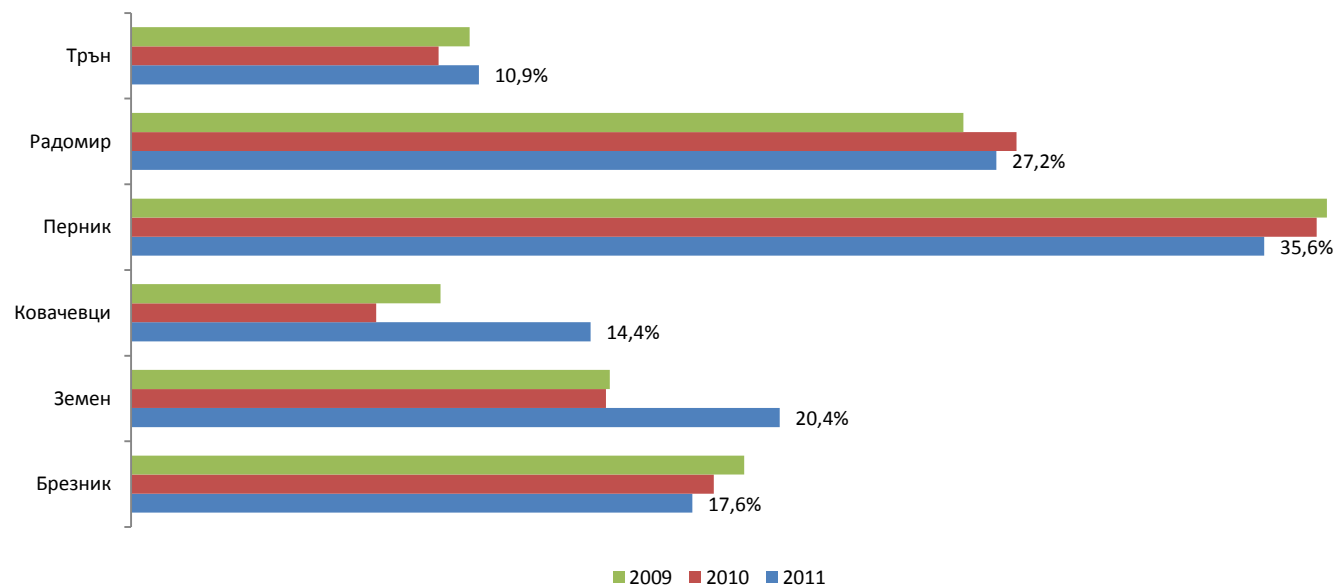
- Кризисната обстановка е поставила редица значими предизвикателства пред бизнеса, които макар и количествено по-сериозни поради липсата на диверсификация, качествено не се различават от тези, наблюдавани в останалите общини в страната.
- Ръстът на ПЧИ през 2011 г., съчетан със стабилизацията на повечето други икономически индикатори, показва достигането на сравнително стабилно равновесие, което може да послужи за отправна точка за реструктуриране и оптимизиране на регионалната икономика.

idein

change world. we help.

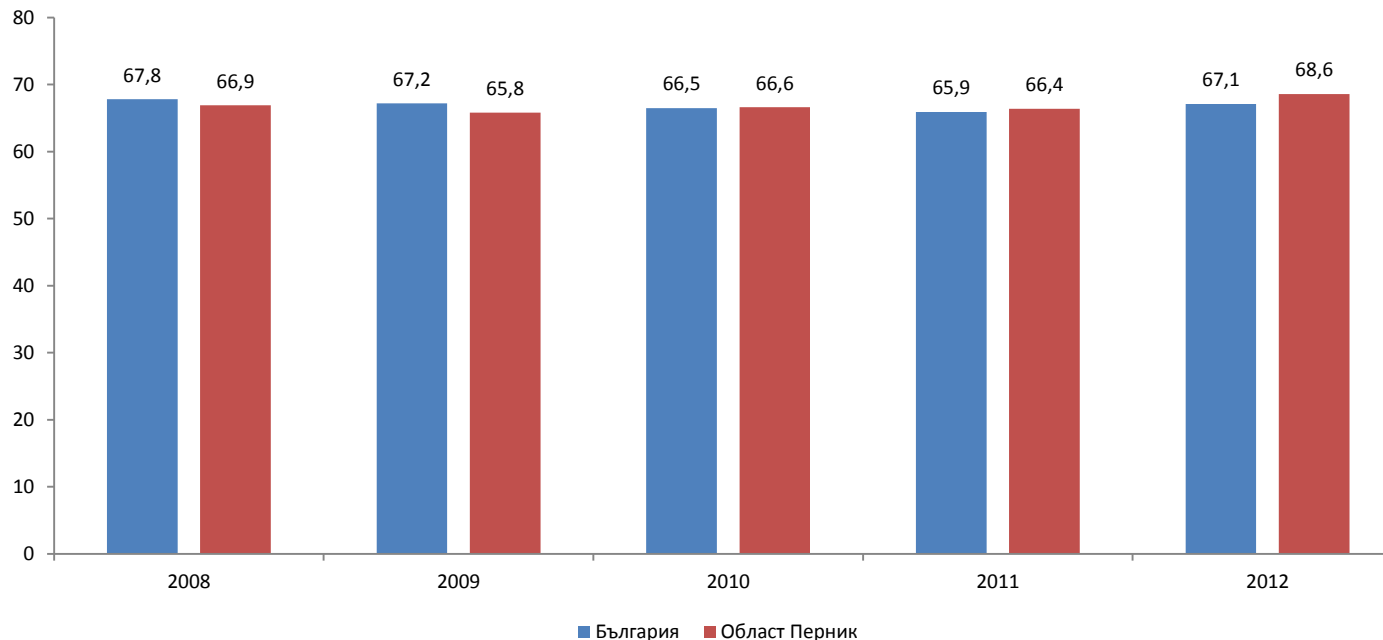
ПАЗАР НА ТРУДА

Плътност на работните места

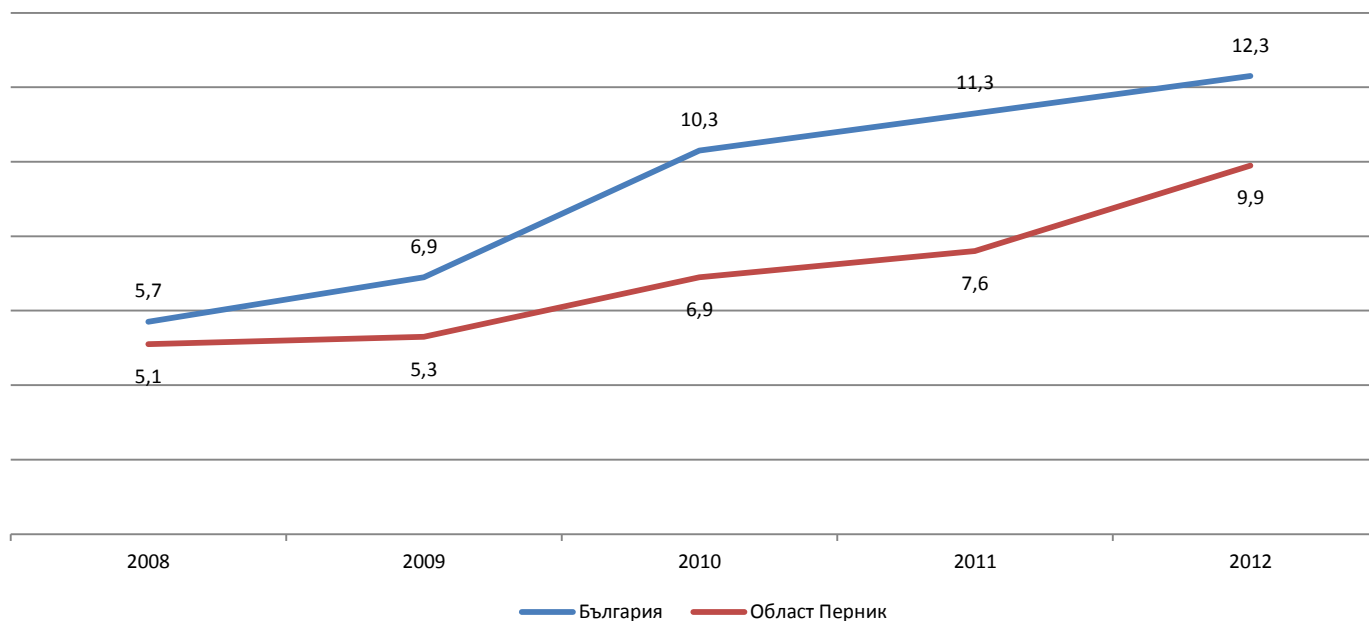
Пазарът на труда в областта е характеризиран от драстични интра-регионални неравенства. Плътността на работните места (отношението между броя на работните места към популацията в трудоспособна възраст) е ниска. С изключение на община Радомир, нивата на плътността в по-малките общини са значително по-ниски, отколкото в Перник.

Ниво на икономическата активност

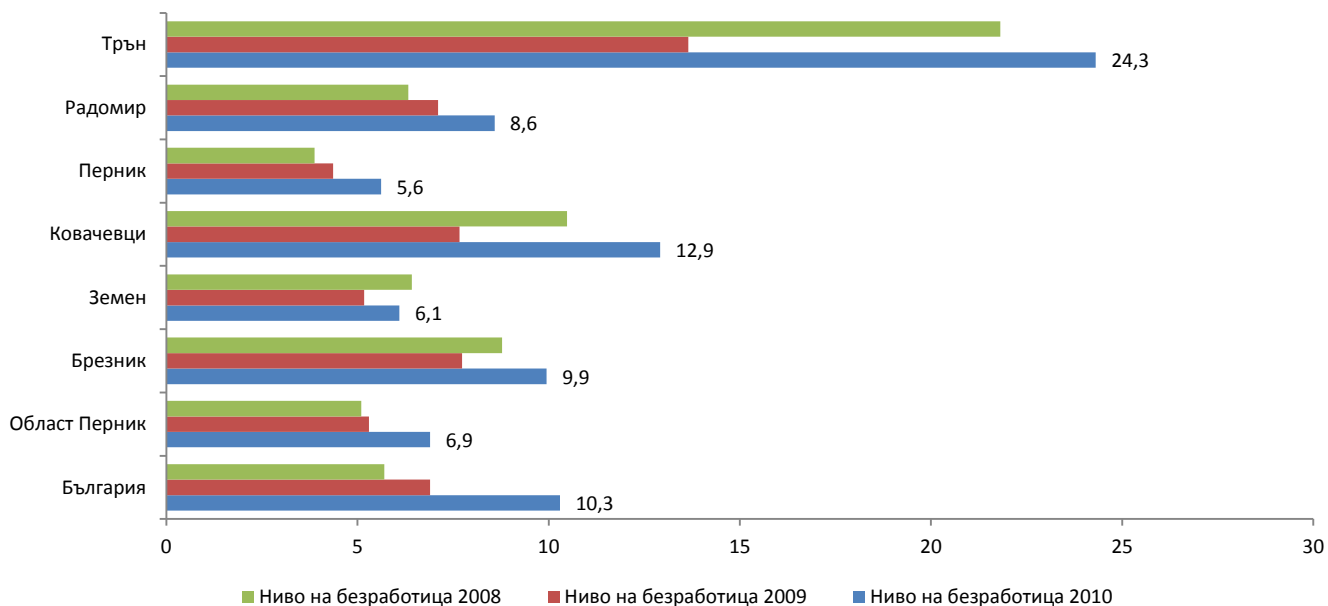
Липсата на алтернативни източници на приходи за домакинствата (делът на предприемачеството в приходите на домакинствата е типично ниско – 1.1% през 2011 г.; малките самоиздържащи се земеделски стопанства са изключителна рядкост) и близостта на пазара на труда в София води до икономическа активност, съразмерна със средното в страната.

Ниво на безработицата

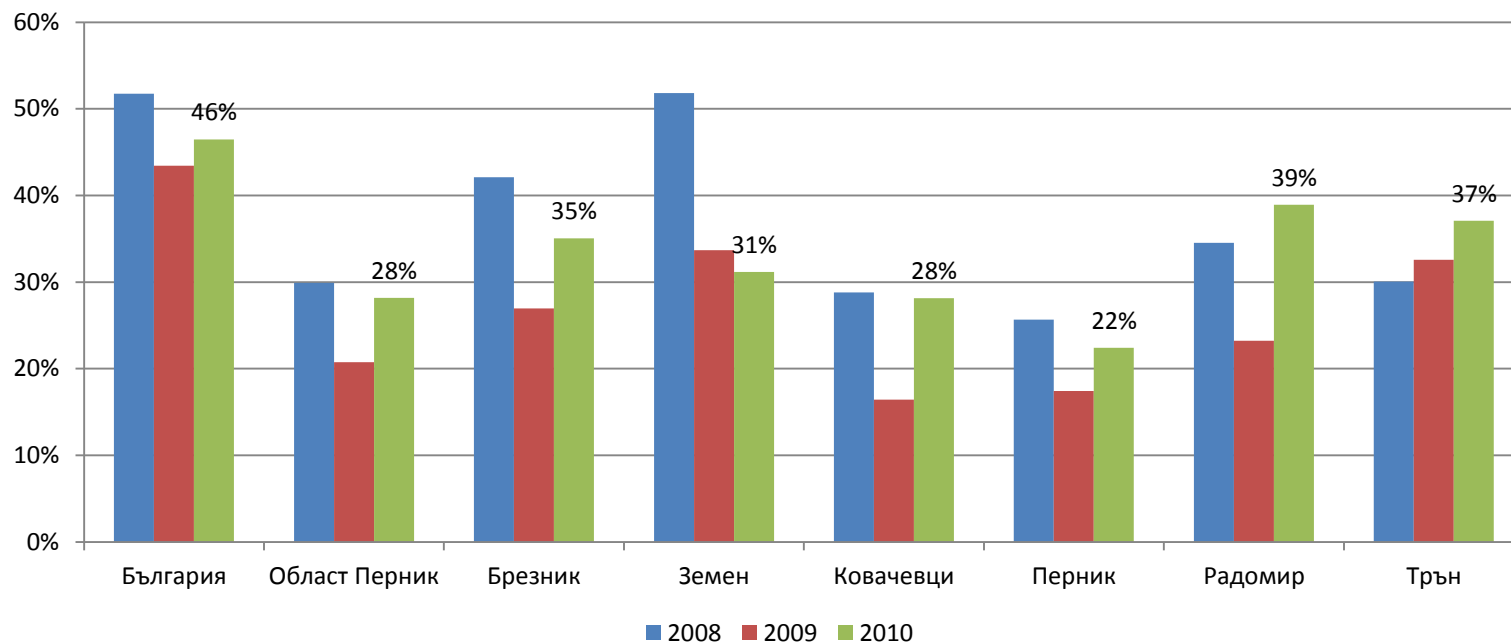
Нивото на безработица в областта е устойчиво по-ниско от средното за страната, въпреки значително по-ниската плътност на работните места при еквивалентни степени на икономическа активност; можем да предположим, че част от заетостта се дължи на работни места извън областта.

Ниво на безработицата по общини

Очаквано наблюдаваме значителни регионални разминавания; нивото на безработица е значително по-високо в малките общини, като ситуацията е особено критична в Трън, Ковачевци и Брезник.

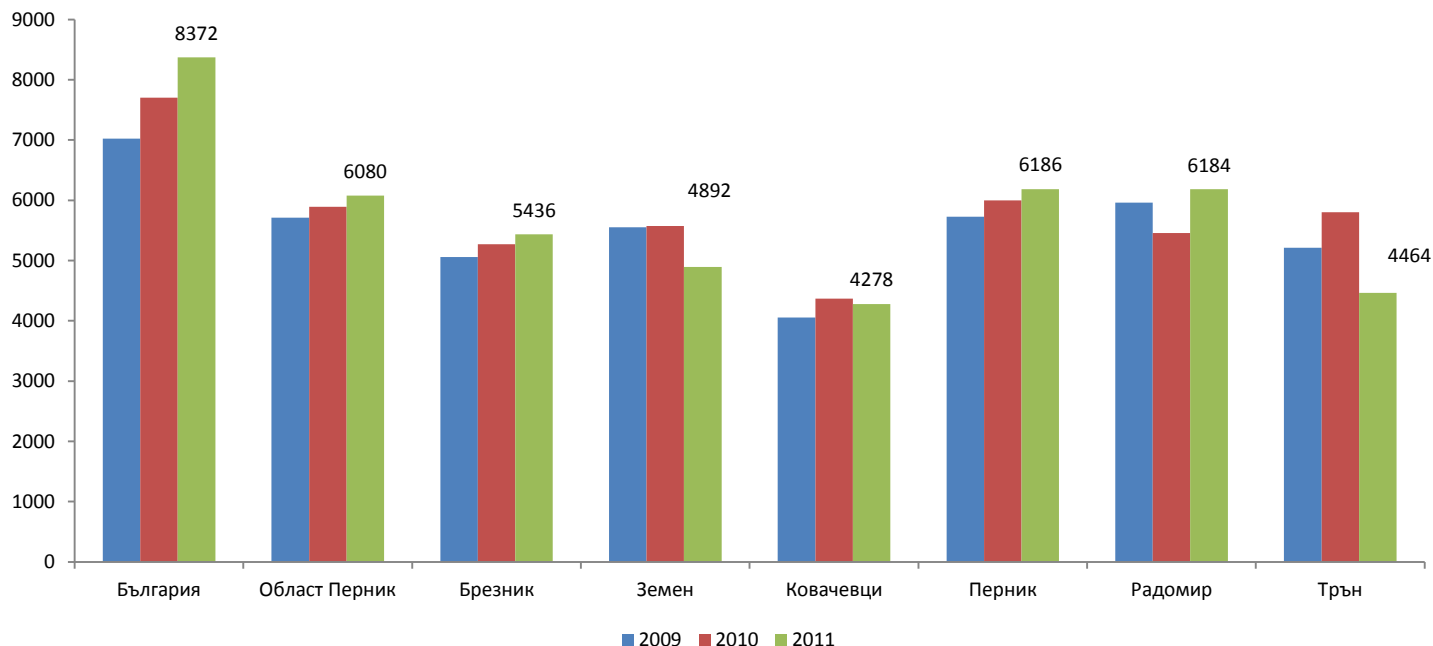
Дял на дългосрочно (над 1 година) от общия брой безработни

Изключително притеснителна тенденция на национално ниво е огромния процент структурно безработни (около 50%, почти 2 пъти по-високо от средните стойности в ЕС). Почти два пъти по-ниското ниво на този показател в областта представлява значително предимство.

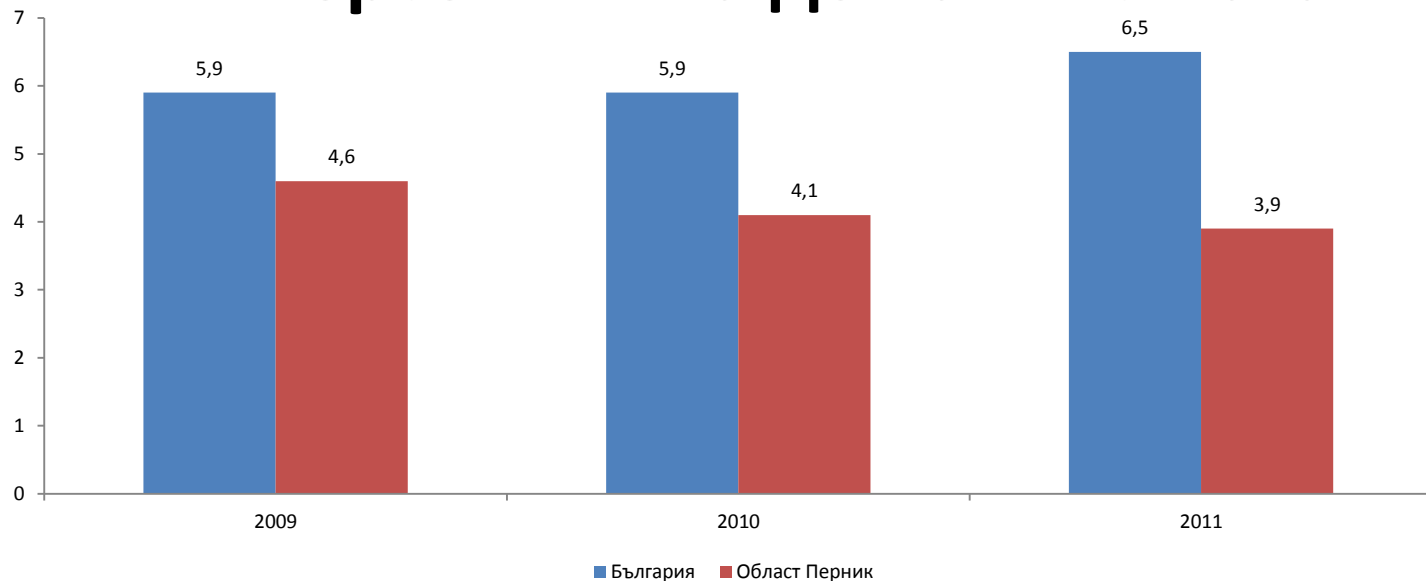

Средна брутна годишна работна заплата

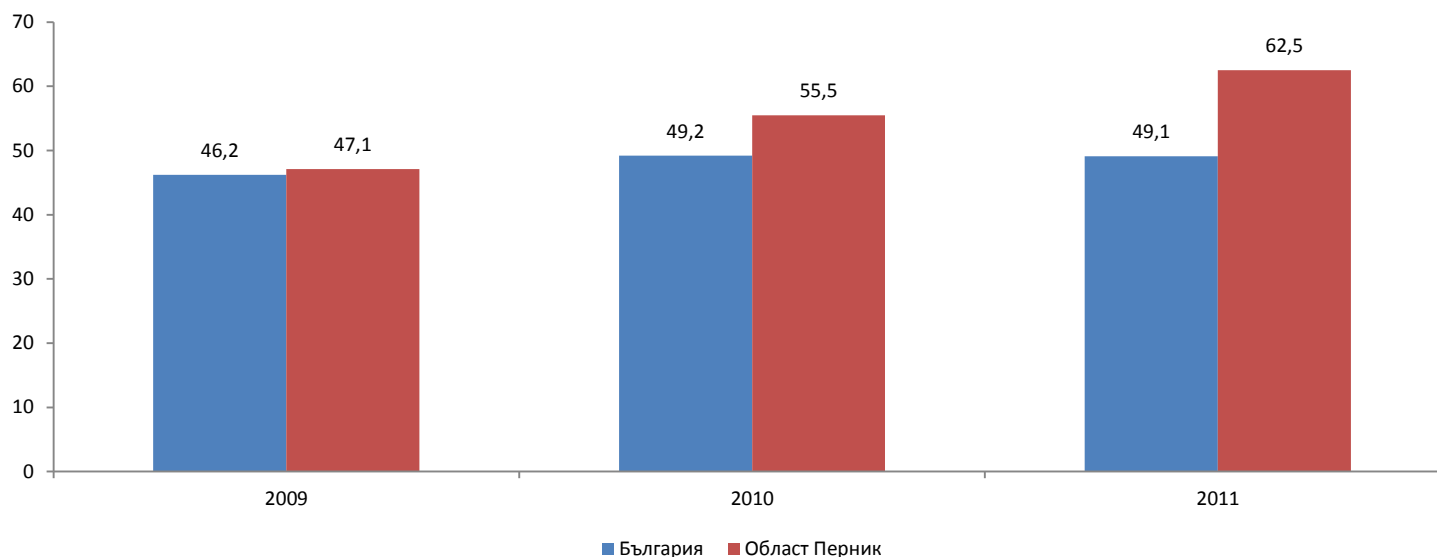
Докато тенденциите в безработицата са общо казано положителни, работната заплата в областта е устойчиво по-ниска от средното за страната, както по ниво, така и в темповете си за развитие. С други думи, наличните в областта работни места са значително по-ниско квалифицирани и с ниска добавена стойност.

Отношение на доходите на 80-тия към 20-тия перцентил на домакинствата

Отношението между доходите на най-богатите и най-бедни 20% от домакинствата е устойчиво по-ниско, отколкото еквивалента в страната, и разминаването е с тенденция за увеличение (в 2011г. разликата е над 60%, от 28% в 2009).

Процент от популацията в риск от бедност или социално изключване

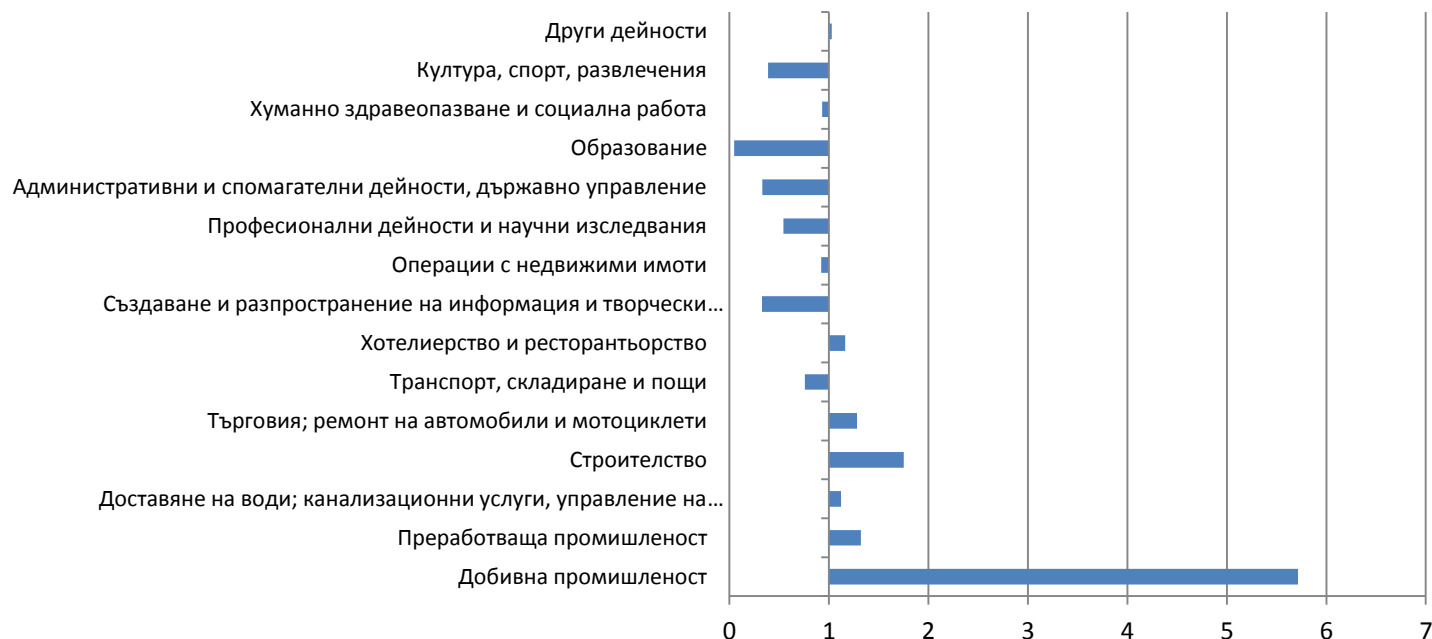
Значително по-висока част от популацията живее на границата на бедността (над 60%) – значително по-висок дял, отколкото средното в страната, с тенденция на разширение на разликата.

Разпределение на заетостта по икономически сектори

Сектор	Дял
Селско, горско и рибно стопанство	2.49%
Добивна промишленост	5.95%
Преработваща промишленост	29.74%
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1.71%
Строителство	11.90%
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	23.25%
Транспорт, складиране и пощи	4.61%
Хотелиерство и ресторантьорство	5.70%
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	0.89%
Операции с недвижими имоти	0.99%
Професионални дейности и научни изследвания	1.68%
Административни и спомагателни дейности	3.29%
Образование	0.35%
Хуманно здравеопазване и социална работа	5.37%
Култура, спорт и развлечения	0.53%
Други дейности	1.55%

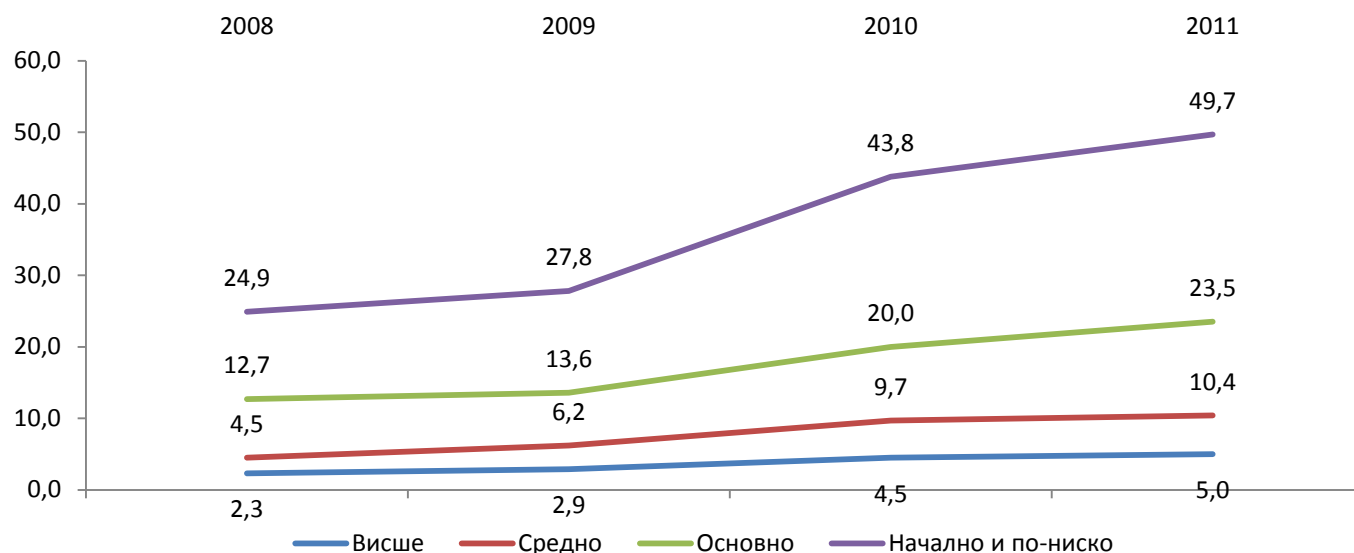
Както може да се очаква от досега разгледаната информация, работните места са основно съсредоточени в нискоквалифицирани сектори.

Отношение на дела на индустрията в заетостта на ниво област Перник към дела на национално ниво

Измерител на специализацията на областта е отношението между дела на индустрията в местната икономика към този на национално ниво. Икономиката на областта, в сравнение със средното за страната, специализира основно в секторите строителство, преработваща и добивна промишленост.

Безработица на населението по образователна степен

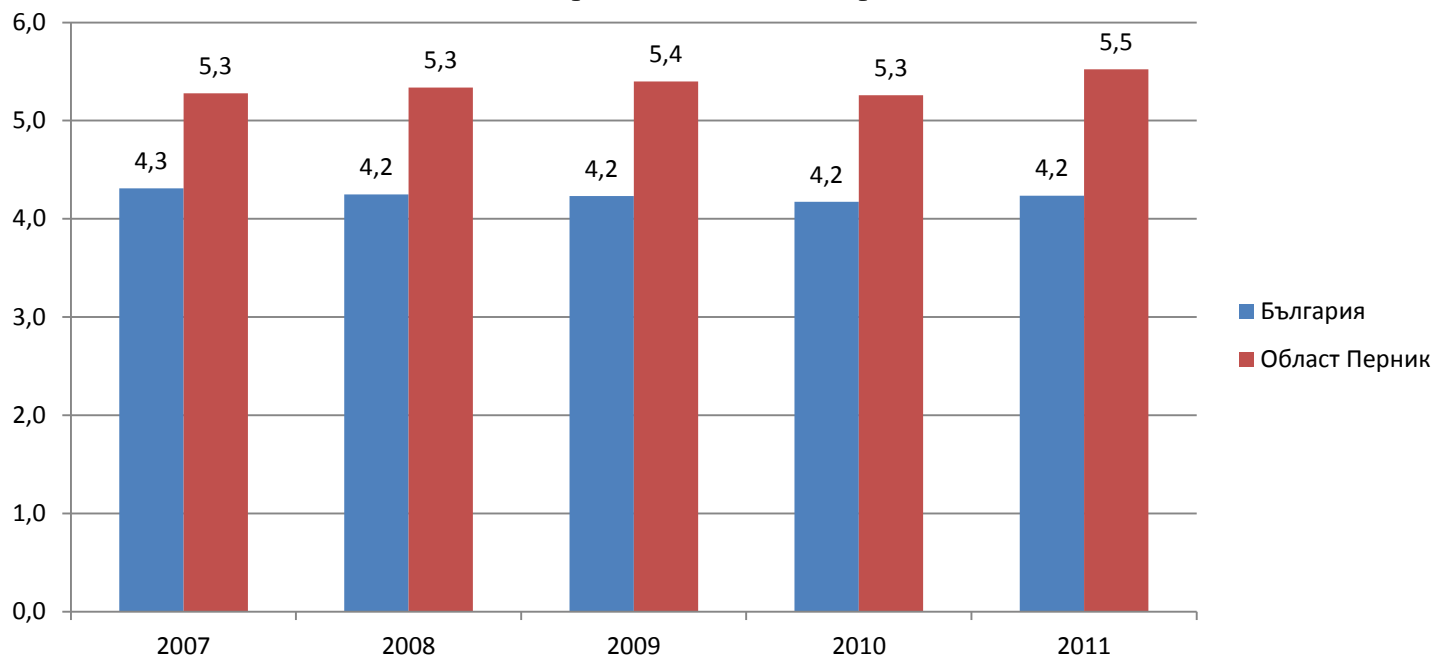
От 2008 г. забелязваме прогресивно увеличение на разликата в нивата на безработицата между ниско и високо образование, което говори за дългосрочно и устойчиво реструктуриране на **типа** (а не само броя) работни места в пост-кризисната икономика.

idein

change world. we help.

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

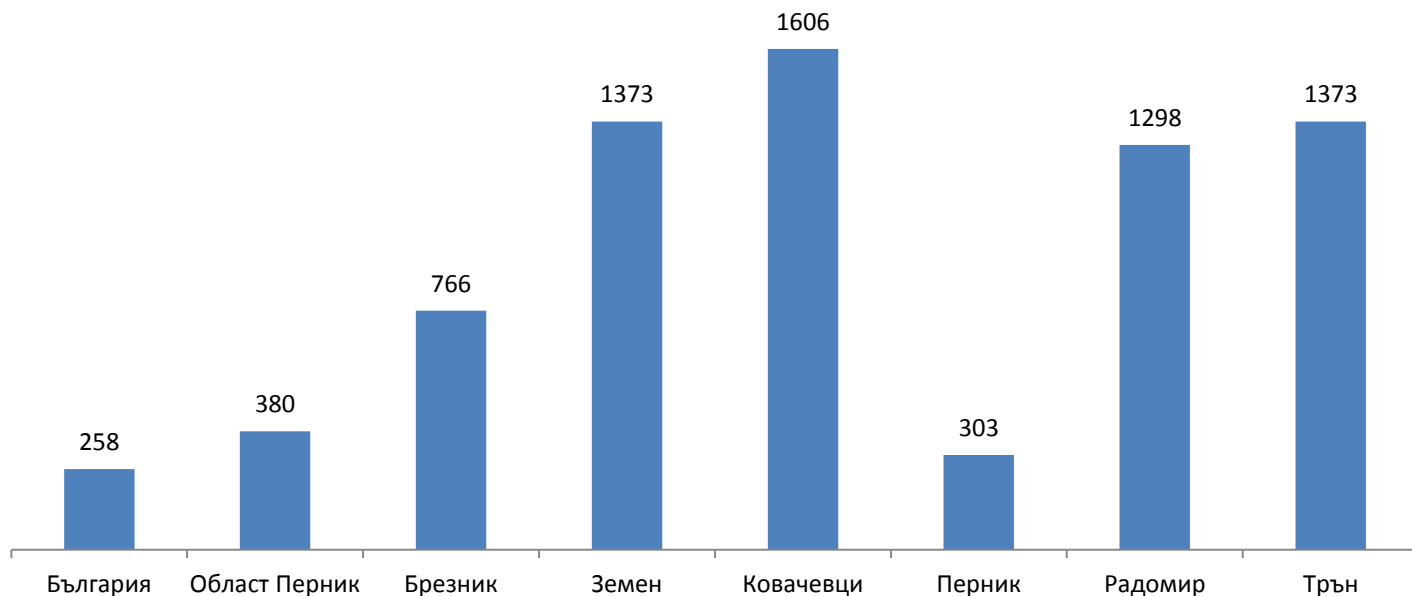
Смъртност с възможност за превенция (до 65 г.)

Нивото на здраве на областта измерваме чрез показателя на смъртност на 1000 души в сегмента популация на възраст до 65 години). Наблюдаваното равнище е устойчиво по-високо от средното за страната и с негативна тенденция за областта.

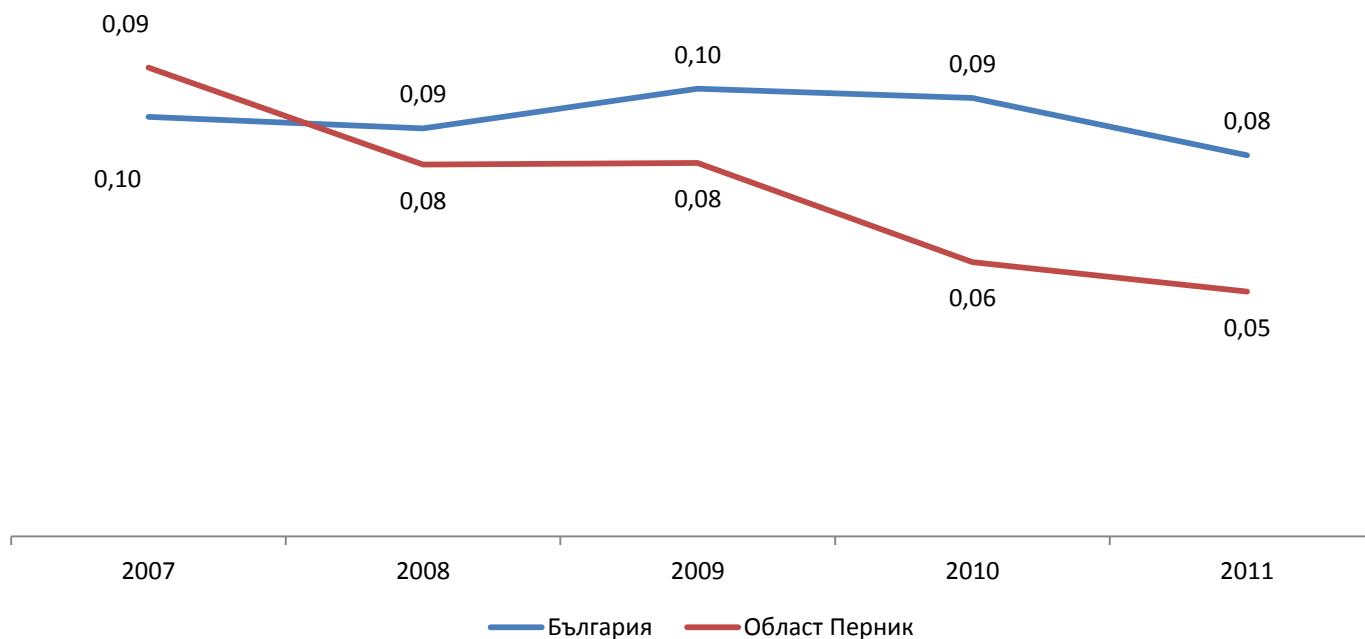

Здравно покритие на популацията – среден брой пациенти на един лекар

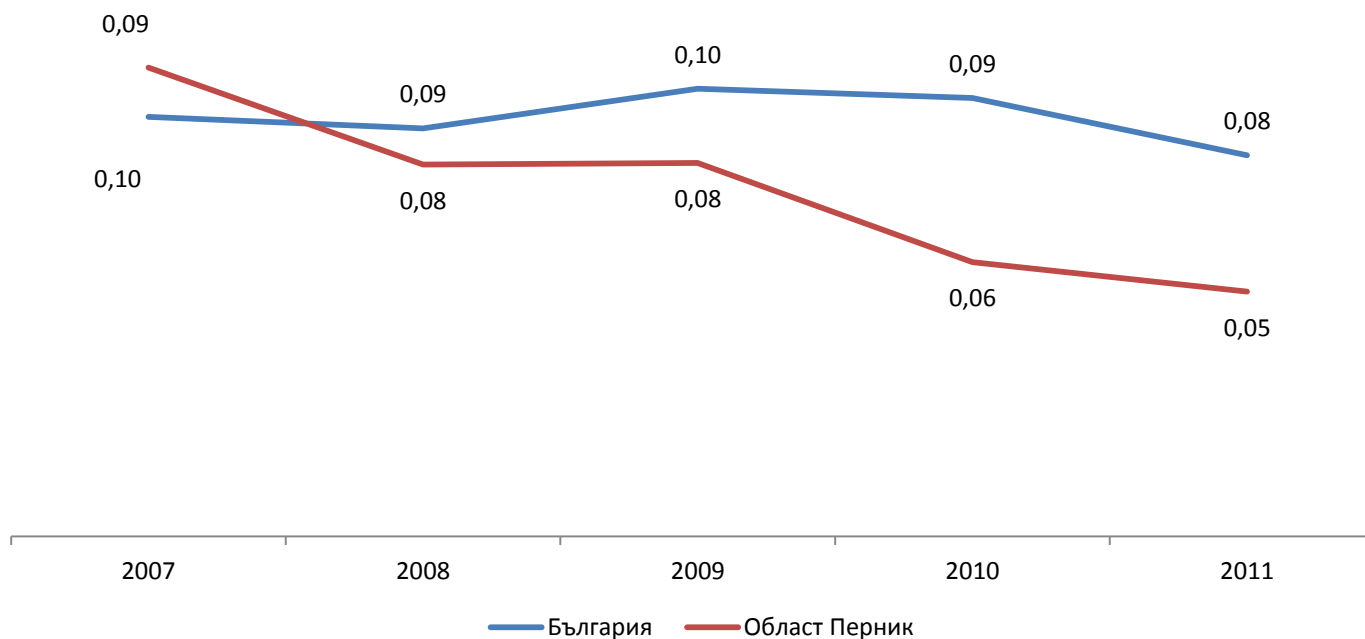
Високата смъртност изглежда е основно резултат от сравнително ниското ниво на здравно покритие на популацията в областта: на един лекар се падат около 50% повече пациенти от средното за страната, като покритието е изключително ниско в малките общини.

Ниво на детската смъртност

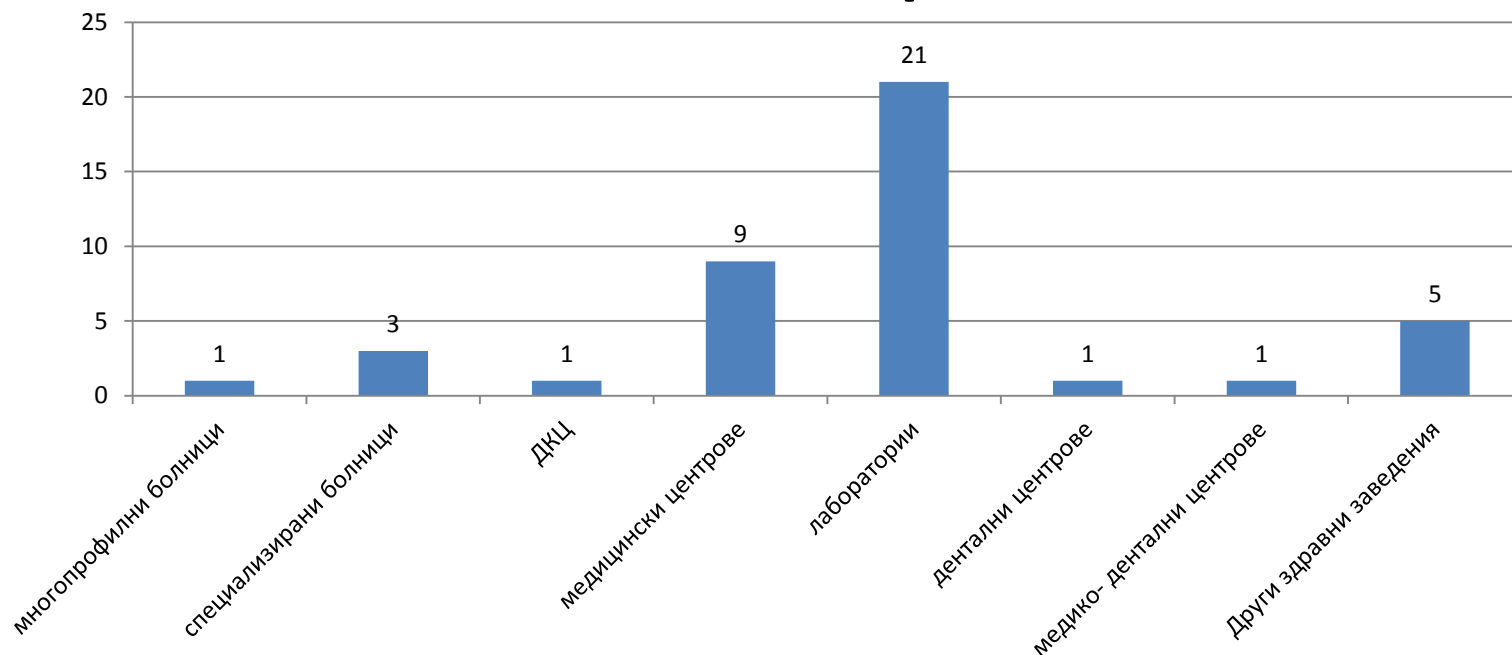
От друга страна, нивото на детска смъртност е устойчиво по-ниско от средното за страната и в позитивна тенденция.

Ниво на детската смъртност

От друга страна, нивото на детска смъртност е устойчиво по-ниско от средното за страната и в позитивна тенденция.

Заведения за болнична и извънболнична ПОМОЩ

В областта остава само 1 МБАЛ, подкрепена от 3 специализирани болници. В областта действа 1 диагностичен център (мин. 10 лекари) и 9 медицински центъра (мин. 3 лекари).

idein

change world. we help.

КУЛТУРА

ТЕАТРИ

На територията на областта има 1 театър – в гр. Перник

Устойчива тенденция за увеличаване броя на представленията и посещенията:

2008 – 33 представления/ 97.1 посещения средно

2010 – 69 представления/ 154 посещения дневно

Новите данни ще се отчитат на всеки 5 години

Няма отчетени приходи от билети (според ТЗ на НСИ – поради това, че общината отпуска субсидии)

МУЗЕИ

На територията на областта има 4 музея

посещения:	експонати	персонал
2008 – 30000	44000	36
2010 – 30000	45000	31
2011 – 41690	45485	31

Приходи	в т.ч. Дотации от ДБ	Разходи
2008 – 331000	307000 (24 х. СП)	332000
2010 – 285000	273000 (12 х. СП)	285000
2011		

Нови данни – веднъж на 3 години

Библиотеки/ Архиви

От 2008 год. – само библиотеки с фонд над 200 000

2006 – 102 библиотеки/ фонд – 1295654

2009 – 1 библиотека/ фонд – 291 000 (Перник)

Държавен архив – Перник

Общата фондова наличност на архива към 1.01.2012 г. възлиза на **1695 линейни метра с 2312 архивни фонда** (2260 учрежденски и 52 лични) с общ брой 119 606 архивни единици, 2489 частични постъпления и 1309 спомена.

Застрахователният фонд се състои от 133 377 кадъра – 66 785 негативи и 66 592 позитиви.

Читалища

Община Перник – 22 бр.
Община Радомир – 14 бр.
Община Брезник – 12 бр.
Община Земен – 3 бр.
Община Трън – 1 бр.
Община Ковачевци – 9 бр.

(информацията е от Регионалния експертно-консултантски и информационен център „Читалища” /РЕКИЦ/ Перник)

Галерии

Художествена галерия – Перник

Три изложбени зали

Галерия “Любен Гайдаров”

Галерия “Кракра” – 1993

Арт салон – 1996

Над 8000 посетители годишно/ фонд – над 1500

idein

change world. we help.

ИНФРАСТРУКТУРА

Транспортна мрежа

- Пътната инфраструктура в областта, която е част от Републиканската мрежа, възлиза на общо 568 км. (към 2011 г.):
  - Автомагистрала – 10 км;
  - Първокласни пътища – 80 км;
  - Второкласни пътища – 66 км;
  - Третокласни пътища – 412 км.
- Дължината на железопътната мрежа възлиза на 111 км. с гъстота 46,4 км./1000 кв. км.
- Областната транспортна схема на Пернишка област (2012 г.) включва 5 автобусни линии, намалели от 28 през 2005 г.

Водоснабдяване и канализация

- На територията на областта има един язовир („Студена”), предназначен за питейно-битово и промишлено водоснабдяване, с общ обем 25.2 млн. куб. м.;
- Делът на населението, свързано с обществена канализация в област Перник, е 78.9% в 2011 г. (в сравнение с 74% на национално ниво);
- Само 4,9% от населението е обхванато от канализация без никакво пречистване, при 18,3% за страната;
- Т.е. 74% от населението са обхванати от ПСОВ, при средно 55,7% в страната.

Топлоснабдяване, газоснабдяване и енергийна мрежа

- Топлоснабдяване е осигурено само в гр. Перник с топлоизточник ТЕЦ Република;
- Основен източник на суровини за комбинираното производство на топлоенергия и електроенергия в ТЕЦ-а е пернишкият каменовъглен басейн, което и води до редица проблеми в областта на околната среда;
- В ход е проект за газифициране на град Перник и град Радомир, осъществяван от „Рила газ“ ЕАД - към м. януари 2013 г. в гр. Перник е построена 46 км. газопрееносна мрежа, а в гр. Радомир са построени 21 км. газопрееносна мрежа;
- Областта попада в електроразпределителната мрежа на ЧЕЗ България.

idein

change world. we help.

ОКОЛНА СРЕДА

Качество на въздуха

- Област Перник е на едно от първите места в страната по нива на замърсяване на въздуха;
- По данни за четвъртото тримесечие на 2012 г. средногодишната концентрация на серен диоксид във въздуха е $38.31 \mu\text{g}/\text{m}^3$ – най-високо за страната;
- На второ място сме в страната (след Стара Загора) по най-високи измерени концентрации на азотен диоксид и азотни оксиди ($325.26 \mu\text{g}/\text{m}^3$);
- По концентрация на фини прахови частици във въздуха, Перник е в 85-тия перцентил в страната (ФПЧ-10: $72,27 \mu\text{g}/\text{m}^3$) и в 90-тия по брой превишения на нормата (56).

Качество на въздуха

- Серният диоксид се формира основно при изгаряне на горива с високо съдържание на сяра (при използването на природни горива в ТЕЦ, битови източници), като втори антропогенен фактор са металургията и химическата промишленост;
- Като основни замърсители са идентифицирани битовото отопление на твърдо гориво и ТЕЦ Република;
- Замърсяването с ФПЧ се дължи основно на транспортните дейности, вкл. на замърсените и лошо поддържани пътища, и на изгарянето на твърди горива в бита.

Качество на въздуха

- На територията на РИОСВ-Перник действат две Големи Горивни Инсталации: ТЕЦ „Република” към „Топлофикация Перник” ЕАД и ТЕЦ „Бобов дол” ЕАД;
- Дейност осъществяват и големи точкови източници от металургичната и машиностроителната промишленост: „Стомана Индъстри” АД, „Радомир Метал Индъстрийз” АД, „Колхида Метал” АД, „Галко” АД, „Самарт 58” АД и др.;
- Регионалните доклади за състоянието на околната среда, изготвени от РИОСВ-Перник са устойчиво негативни по отношение качеството на въздуха в последните 3 години;
- В резултат община Перник формулира Програма за намаляване нивата на прахови частици и серен диоксид и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух в периода 2012-2016.

Емисии на вредни вещества в атмосферата от индустриални горивни и производствени процеси в промишлен район Перник

(тона)	Серни оксиди	Азотни оксиди	Метан	Неметанови летливи органични съединения	Въглероден оксид	Въглероден диоксид	Двуазотен оксид	Амоняк
	SO _x _1	NO _x _2	CH ₄ _4	ЛОС_3	CO_5	CO ₂ _6	N ₂ O_7	NH ₃ _8
2008	8132	959	4616	115	9562	582112	88	0
2009	8424	816	2667	90	5909	522126	87	0
2010	8940	937	2911	116	7105	591091	93	0
Изменение 2010/2008	110%	98%	63%	101%	74%	102%	106%	0%

Емисиите на вредни вещества (особено серен оксид, азотни оксиди и въглероден диоксид) в атмосферата от индустриални горивни и производствени процеси са стабилни, което е интересно, особено пред вид срива в индустриалната дейност.

Качество на въздуха

- Данните за замърсяването от индустриални източници потвърждават, че отоплението в бита и неефективните енергийни инсталации са основният източник на замърсяване в областта;
- Степента на разсейване на замърсения въздух е вторият ключов фактор, като атмосферните условия в област Перник са особено неподходящи за локализация на големи замърсители;
- По-конкретно безветрието или наличието на вятър с ниска скорост води до натрупване на замърсителите;
- Характерните за областта температурни инверсии препятстват транспортирането на замърсителите във височина.

Качество на водите

- Качеството на повърхностните води в областта се нуждае от подобрене – съществуват замърсени участъци по физикохимични параметри по поречието на р. Струма, с основни замърсители амониев азот, нитритен азот, фосфати и общ фосфор и повишени нива на киселинност;
- По действащата в момента квалификационна система (по Наредба 7/08.08.1986), две от 16-те контролирани участъка на р. Струма са в „лошо състояние”, един в „незадоволително”, 6 в „умерено” и 7 в „добро”, като нито един не попада в най-високата категория „много добро състояние”.

Качество на водите

- Основни източници на замърсяване се явяват източниците на дифузно замърсяване;
- По експертно мнение на РИОСВ-Перник, за 2011 г. един от най-значителните замърсители представляват населените места, без или с лошо подържани канализационни системи (поради течове), основно на форми на азот и фосфор (както и общо органично натоварване);
- Животновъдството, вкл. дейностите за компостиране и използване на органични торове, са друг източник на азот и фосфор;
- Други значими източници на замърсяване са автомобилният и железопътен транспорт (нефтепродукти и въглеводороди), както и практиката да се изхвърлят твърди битови отпадъци на нерегламентирани сметища.

Качество на водите

- Основни индустриални емитери (към 2011 г.) на отпадъчни води и подлежащи на специален контрол в областта включват Стомана Индъстри АД, Радомир-Метал Индъстрийз, Галко АД (Радомир), Колхида Метал АД (Перник), Топлофикация Перник, Рекоул АД (Перник), Мини открит въгледобив ЕАД (Перник);
- Селищни емитери, т.е. агломерации без изградени селищни ПСОВ са кв. Варош, Перник, гр. Брезник и др.;
- Делът на населението, свързано с обществена канализация в област Перник, е 78.9% в 2011 г. (в сравнение с 74% на национално ниво).

Качество на водите

- На територията на областта има един язовир („Студена”), предназначен за питейно-битово и промишлено водоснабдяване, с общ обем 25.2 млн. куб. м.;
- Състоянието на подземните води в областта е стабилно и добро, като няма нито едно подземно водно тяло в лошо състояние – няма регистрирани директни зауствания или случаи на замърсяване чрез интрузия на отпадъчни води в подземните водни тела.

Други показатели

- 2500 дка от площта на областта са замърсени с цинк и олово;
- Останалата част от територията има положителна оценка за състоянието на почвите;
- Интензитетът на водната ерозия в област Перник е 3 тона на хектар, при средна стойност за страната от 5,3 т/ха;
- Разходите за опазване на околната среда в област Перник са 3,5% от БВП, при 2% на средно-национално ниво.

idein

change world. we help.

SWOT АНАЛИЗ

Силни страни

- Стратегическо местоположение на областта (близост до столицата и на ключови транспортни артерии до два външни пазара);
- Близост до летище София;
- Развит индустриален сектор;
- Находища на полезни изкопаеми;
- Достатъчна по покритие мрежа от детски градини (но съсредоточена в града); наличие на целодневна грижа и фокус върху развитието на детски ясли, което подкрепя заетостта и бързата реинтеграция на млади семейства в пазара на труда;

Силни страни

- Сравнително нисък дял (въпреки тенденцията за увеличение) на учениците, които напускат образователната система без завършено средно образование
- Ресурси за ВЕИ
- Добре развита културна инфраструктура: читалищна мрежа, музеи и др. културни институти;
- Богат културен календар;
- Налични паметници на КИН;
- Природни забележителности;
- Активни спортни клубове с визия за развитие.

Слаби страни

- Застаряващо население, особено в малките общини и прогресивна тенденция за намаление на дела от населението в трудоспособна възраст;
- Ниска плътност на работните места в резултат на ниска икономическа активност (особено в малките общини);
- Прекомерно съсредоточаване на работните места в сектори с ниска добавена стойност на труда;
- Ниски доходи и висок дял от населението в риск от бедност и социално изключване;
- Ниско образована работна ръка;
- Липса на диверсификация на регионалната икономика;
- Слабо вътрешно потребление на продукти и услуги;
- Ниска мобилност на работната сила в малките общини (особено ниско квалифицираните);

Слаби страни

- Високо ниво на замърсяване;
- Ниска достъпност до здравни услуги на населението в по-малките и отдалечените общини;
- Ниско качество на междуселищната транспортна инфраструктура, затруднен достъп до някои населени места;
- Нисък интензитет и качество на междуселищния транспорт в областта;
- Миграция на високо квалифицирания персонал към столицата; липса на персонал за позициите за специалисти в областта;
- Неизползваеми земеделски земи и липса на рекултивация на земята;
- Неефективно управление на водните ресурси и остаряла ВиК система.

ВЪЗМОЖНОСТИ

- Трансгранично сътрудничество и капитализиране на достъпа до вътрешни и външни пазари (създаване на мрежи, клъстери, специализация и т.н.);
- Целенасочена подкрепа на производства с висока добавена стойност и реструктуриране на местната икономиката;
- Развитие на областта като логистичен център;
- Достъп до НИРД инфраструктурата на столицата;
- Европейско финансиране; разширено участие в европейски програми и ефективно използване на наличните средства;
- Система за управление на отпадъците в процес на изграждане.

ВЪЗМОЖНОСТИ

- Трансгранично сътрудничество и капитализиране на достъпа до вътрешни и външни пазари (създаване на мрежи, клъстери, специализация и т.н.);
- Целенасочена подкрепа на производства с висока добавена стойност и реструктуриране на местната икономиката;
- Развитие на областта като логистичен център;
- Достъп до НИРД инфраструктурата на столицата;
- Европейско финансиране; разширено участие в европейски програми и ефективно използване на наличните средства;
- Система за управление на отпадъците в процес на изграждане.

Заплахи

- Значителни интрарегионални разлики в икономическото, социално и демографско развитие и качеството на живота, с тенденция за задълбочаване;
- Драстична депопулация на малките общини и разрушаване на паралелните структури за взаимно подпомагане, особено в изолираните населени места;
- Изоляция на населени места, поради ниските инвестиции в поддръжката и доизграждането на локалната пътна мрежа;
- Увеличение на броя хора в пенсионна възраст: липса на средства за автономен живот, допълнителен натиск върху ресурсите на семействата (време, средства) и системата за социални услуги;
- Социално изключване на уязвими / неравнопоставени сегменти от обществото (етнически малцинства, инвалиди, възрастни хора, семейства под прага на бедността и т.н.);

Заплахи

- Невъзможност за предоставяне на условия за качествен живот в малки населени места с основно възрастно население и липса на достъп до основни социални и здравни услуги поради нарушена мобилност (липса на транспортна инфраструктура, непригоденост на съществуващата към специалните изисквания на тази целева група);
- Допълнително забавен темп на възстановяване на местната икономика поради фокуса върху структурно уязвими сектори (добивна промишленост, строителство, и т.н.);
- Автоматизация и релокация на производството и заменяне (чрез механизация) на нискоквалифицирания труд;
- Липса на високо квалифицирана работна ръка и подготвени специалисти, които да позволят преориентирането на местната икономика;
- Липса на инфраструктура, ресурси (вкл. мрежи) за иновации;

Заплахи

- Липса на възможност за съфинансиране от общините на необходимите инвестиционни проекти;
- Продължаващо (промишлено) замърсяване на околната среда;
- Липса на законови механизми за реализиране на големи инфраструктурни проекти.

Благодарим за вниманието!

Жечка Калинова
zh.kalinova@idein.eu

Илиян Опрев
i.oprev@idein.eu